

”DU SER HELT SIKA VACKER UT”

**Förstärkande ord och prefix i
tammerforssvenska ungdomars språkbruk**

Juuli Misukka

Kandidatavhandling i svenska

Jyväskylän universitet

Institutionen för språk

Vårterminen 2014

Humanistinen tiedekunta	Kielten laitos
Tekijä: Misukka, Juuli	
Otsake: ”DU SER HELT SIKÄ VACKER UT”: Förstärkande ord och prefix I tammerforssvenska ungdomars språkbruk.	
Aine: Ruotsin kieli	Kandidaatin tutkielma
Vuosi: 2014	Sivumäärä: 37 + 12
<p>Tutkielman tarkoituksena oli saada selville, mitä vahvistavia sanoja ja etuliitteitä suomenruotsalaiset nuoret Tampereella käyttävät adjektiivien ja adverbien kanssa. Lisäksi tavoitteena oli selvittää, millaisia eroja tyttöjen ja poikien välillä on vahvikesanojen käytössä, käyttävätkö he suomenkielisiä vahvikesanoja ja -etuliitteitä ruotsinkielisissä lauseissa, sekä kuinka usein he käyttävät samoja etuliitteitä, joita käytetään Ruotsissa.</p> <p>Tutkimus suoritettiin kyselytutkimuksena. Otosryhmänä oli 30 Tampereen Svenska Samskolanin (SST) oppilasta, joista kymmenen oli kahdeksaluokkalaisia ja 20 kävi lukion ensimmäistä astetta. Osanottajista puolet oli tyttöjä ja puolet poikia. Kyselylomakkeista löytyi sekä täytettäviä aukkotehtäviä että kysymyksiä joihin oli annettu valmiit vastausvaihtoehdot. Kyselylomakkeiden vastaukset analysoitiin kvalitatiivisesti, mutta etuliitteiden ja vahvikesanojen taajuudesta annetaan myös kvantitatiivista tietoa. Viime mainitulle ei ole pienehköstä materiaalista johtuen laskettu tilastollisia merkittävyksiä.</p> <p>Tuloksista selvisi, että vahvikesanoista mm. <i>mycket</i>, <i>väldigt</i>, ja <i>helt</i> ovat yleisiä sekä tyttöjen että poikien kielenkäytössä. Erot sanavalinnoissa näkyivät erityisesti niissä sanoissa, jotka esiintyivät harvemmin. Vastauksissa ilmeni myös muutamia suomenkielisiä sanoja, jotka olivat selkeästi yleisempiä tyttöjen keskuudessa. Vastoin odotuksia ei lievien ja vahvempien kiro sanojen käytössä ollut suuria eroja tyttöjen ja poikien välillä, ja niitä myös käytettiin vastauksissa odotettua useammin. Eroja sukupuolten välillä löytyi myös ruotsinruotsin etuliitteiden käytössä, joista suurinta osaa molemmat sukupuolet käyttivät ainoastaan harvoin tai eivät ollenkaan, mutta ne olivat silti yleisempiä tyttöjen kielenkäytössä. Etuliitteistä <i>jätte-</i>, <i>skit-</i> ja <i>super-</i> olivat sellaisia, jotka ovat yleisiä sekä ruotsinruotsissa että SST:n oppilaiden keskuudessa.</p> <p>Jatkotutkimuksia ajatellen samankaltaista tutkimusta voisi tehdä myös muiden kaupunkien nuorten keskuudessa, jotta voitaisiin löytää alueellisia eroja. Tällöin mukaan voitaisiin ottaa myös erilaisia tiedonkeruumenetelmiä, kuten haastatteluja ja pidempiä kirjoitustehtäviä.</p>	
Asiasanat: ungdomsspråk , förstärkningsord , finlandssvenska, Tammerfors	
Säilytyspaikka: Jyväskylän yliopiston kirjasto / JYX-arkisto (elektroninen)	
Muita tietoja:	

INNEHÅLL

1	INLEDNING.....	4
2	TEORETISK BAKGRUND	6
2.1	Allmänt om ungdomsspråk.....	6
2.2	Tidigare studier om svenskt ungdomsspråk	8
2.3	Förstärkande ord	9
2.4	Förstärkande förled.....	10
2.5	Fult språk och svordomar	11
2.6	Könsskillnader i språkbruk.....	12
2.7	Svenskt i Tammerfors.....	12
3	METOD OCH MATERIAL	13
3.1	Metod.....	13
3.2	Informanter	14
3.3	Material.....	14
4	RESULTAT	15
4.1	Del 1: Bakgrund.....	16
4.2	Del 2: Förstärkande ord	20
4.2.1	Flickor och förstärkande ord	20
4.2.2	Pojkar och förstärkande ord	23
4.3	Del 3: Förstärkande förled.....	26
4.3.1	Flickor och förstärkande förled	26
4.3.2	Pojkar och förstärkande förled	29
4.4	Den sista uppgiften: Förstärkande förled.....	31
4.5	Finskans inverkan	35
4.6	Fult och olämpligt språk i informanternas svar	36
5	AVSLUTANDE DISKUSSION	38
	LITTERATURLISTA.....	41
	BILAGOR.....	43
	Bilaga 1: Enkäten.....	43
	Bilaga 2: Resultaten av den sista uppgiften.....	47

1 INLEDNING

Ålder och kön spelar en stor roll när det gäller språkligt beteende. Enligt Einarsson (2004: 182-185) är ungdomsspråket en sådan kronolekt som har fått särskild uppmärksamhet inom språksociologi. Einarsson (2004: 182) definierar termen ”kronolekt” som ”– språkliga varieteter som kan förknippas med olika talares ålder.” Vi tillhör alla olika åldersgrupper och en viktig del av dessa gruppers identiteter är de språk som de använder. Gemensamt språk är ett sätt att förstärka ens samhörighetskänsla med gruppen och markera ens identitet.

Kotsinas (2007: 9) beskriver hur dagens ungdomar och deras språk och kultur är mycket kritiserade och så har det varit i alla tider. Det är vanligt att man i insändare kritiserar ungdomar för att de inte talar ordentligt utan har dålig artikulation, för snabbt taltempo och de använder opassande ord samt ful slang. Ungdomsspråk kan även ses som ett hot som kan förstöra språket eller påverka dess utveckling på ett negativt sätt.

Ungdomsspråket är enligt Bellander (2010: 15-16) ett vanligt forskningsämne inom språksociologi, men syften med tidigare studier har ofta varit att hitta och identifiera drag som särskiljer ungdomars språkbruk från vuxnas eller från standardspråket. Nordberg (refererad i Bellander, *ibid.*) beskriver att ”-- yngre personers talspråk skiljer sig från vuxnas vad gäller exempelvis turtagning, anföringsteknik, artikulation, taltempo, onomatopoetiska inslag och grad av explicititet.” Norberg (2008: 26) anger att ett annat vanligt forskningsperspektiv är ungdomars roll som föregångare i språkförändringsprocessen, t.ex. vad gäller fonetiska och lexikala varianter.

Varje generation har skapat sina egna modeord under sina ungdomsår, och en del av dem är förstärkande ord och förled. Kotsinas (2003: 238) framför att dessa ord och prefix brukar leva kvar upp i vuxen ålder, fast deras innehåll och effektivitet kan förändras. I början kan de kännas chockerande och olämpliga, men så småningom blir de mer accepterade och ibland även utnötta och innehållstomma, eller försvinner.

Jag har valt ungdomar och förstärkande ord och förled som forskningsämne eftersom ungdomsspråket tenderar att förändras relativt mycket med tiden och det påverkas lätt av t.ex.

sociala medier som är populära bland ungdomar. Därför är det viktigt att få uppdaterad information om ungdomars språkbruk regelbundet. Dessutom är det en väsentlig del av språkbehärskning att kunna välja passande språk för olika situationer; det kan t.ex. låta besynnerligt och försvåra flytande kommunikation om en tonåring använder mycket formellt eller gammaldags språk i informellt samtal. Jag har bestämt mig för att koncentrera mig på förstärkande ord och förled eftersom de ofta förekommer i ungdomars språkbruk, och man märker att olika ord skiftar i popularitet under olika tider.

Jag fokuserar på svenskt ungdomsspråk i Tammerfors och jag har bestämt mig för att välja denna stad av flera orsaker. För det första är Tammerfors det mest praktiska alternativet i detta fall, eftersom det är den närmaste staden till Jyväskylä med en svenskspråkig minoritet. För det andra är Tammerfors personligt viktigt för mig, eftersom det är min födelse- och uppväxtort. För det tredje är svenskt i Tammerfors ett mycket intressant ämne enligt min åsikt, eftersom det ligger så isolerat från de andra svenskspråkiga områdena och det är en finskdominerad stad (se närmare 2.7).

Syftet med denna undersökning är att få reda på vilka förstärkande ord och prefix som förekommer i tammerforssvenska ungdomars språkbruk. Dessutom ska jag undersöka om det finns skillnader mellan flickors och pojkars ordval, och utreda med hjälp av tidigare studier av Kotsinas (2003) och Lindström (2006) om de använder samma förstärkande förled som används i sverigesvenska.

Jag vill söka svar på följande frågor:

- 1) Vilka förstärkande ord och prefix är populärast bland dessa ungdomar?
- 2) Finns det skillnader mellan flickornas och pojkarnas val av förstärkande ord och prefix?
- 3) Använder dessa ungdomar finskspråkiga ord och förled i svenskspråkiga situationer?
- 4) Använder informanterna samma förled som används i sverigesvenska?

Enligt mina hypoteser finns det vissa förstärkande ord och förled som förekommer oftare och är mer populära än andra. Dessutom antar jag att det finns skillnader i flickors och pojkars ordval, t.ex. när det gäller fult språk, och hur ofta eller hur mycket de använder förstärkande ord. Eftersom finska är det dominerande språket i Tammerfors, och nästan alla av mina informanter kan finska utmärkt, tror jag även att finskan påverkar deras språkbruk.

I kapitel 2 kommer jag att presentera viktiga tidigare studier om ungdomsspråket och den teoretiska bakgrunden av mitt tema, samt definiera de centrala begrepp som har använts. I kapitel 3 beskrivs hur denna studie är gjord, dvs. metod, material och information om mina informanter. Resultat och analys presenteras i kapitel 4, och till slut finns det en sammanfattande diskussion i kapitel 5.

2 TEORETISK BAKGRUND

2.1 Allmänt om ungdomsspråk

Einarsson (2004: 184) definierar termen ”ungdomstid” som tiden mellan 13 och 23 år, vilket är ett relativt vanligt åldersspann för ungdomen i modern forskning. Han beskriver denna tid som ”- en tid av uppbrott och inträde, uppbrott från barndomen, men inte fullt inträde in i vuxenvärlden.” Grönberg (2008: 222-223) konstaterar i sin tur att det är svårt att dra exakta, allmängiltiga åldersgränser för ungdomstiden eftersom det finns flera olika syner på när man blir vuxen. En stor del av forskning i ungdomsspråk är emellertid koncentrerad på tonåringar mellan 13 och 19 år. En orsak till det är att de flesta av dem är högstadieselever och gymnasister, och det är därför lätt att få kontakt med dem i skolor, fritidsgårdar eller likande.

Det finns vissa drag som ofta lyfts fram när det gäller ungdomsspråk. Einarsson (2004: 194) har listat några av dem (baserat på Nordberg 1985, och Kotsinas 1994): ”-- korta yttranden, många avbrott och mycket samtidigt tal, oartikulerat uttal, stor röstvariation, många ljudeffekter, annorlunda anföringsteknik (...), högre grad av antydningar, snabba och många associationer”. Einarsson påpekar vidare att fast ungdomar ålderbiologiskt är en enhetlig grupp kan de skilja sig märkbart från varandra i språkbruk.

Enligt Kotsinas (2007: 57) är det ganska vanligt att dagens ungdomar blir kritiserade för sitt för lilla ordförråd. Emellertid kan man inte veta om detta är sant, för det är omöjligt att mäta eller undersöka storleken av ens ordförråd, i synnerhet det passiva ordförrådet. Givetvis kan ungdomarnas ordförråd skilja sig märkbart från vuxnas när det gäller t.ex. facktermer och akademiskt språk men man ökar på sitt ordförråd under hela sitt liv.

Kotsinas (ibid.) skriver att förutom att ungdomarna använder ”för få” ord påstås de därtill använda opassande och ”fel” ord, såsom småord, svordomar och slang samt sådana ord som inte finns i ordböcker. Med andra ord är kvaliteten av deras ord sämre än vuxnas, fast det inte kan påstås att några ord är kvalitativt bättre än andra. Det beror mer på bl.a. tillfället och tiden vilka ord, fraser och konstruktioner som anses lämpliga eller olämpliga. Einarsson (2004: 191-192) konstaterar för sin del att dessa ord som ungdomar använder inte är onödiga, utan de har en funktion i språket, t.ex. småord kan användas för att fylla pauser och ge mer tid för talaren att hitta det rätta uttrycket utan att bli avbruten.

Det är lätt att fästa uppmärksamhet på sådant som ungdomarna gör fel på när de talar. Kotsinas (2007: 58) påpekar att ungdomarna däremot kan vara oerhört kreativa eftersom nya, även mycket uppfinningsrika och uttrycksfulla modeord och slangord ofta introduceras i ungdomsspråket. Dessutom framför Kotsinas (2007: 65) att ”[n]är 699 ungdomar (...) fick i uppgift att skriva ner slangord för 10 olika normalord föreslog de sammanlagt 1453 olika ord”, och detta är ett bevis på deras kreativa skaparkraft. Det finns också ord som ursprungligen har hört till ungdomsspråk, men som senare har blivit allmänt använda och även fast etablerade i språket.

Nordberg (2008: 27) konstaterar att ungdomsspråket skiljer sig från vuxenspråket snarare i samtalsstil i stället för språkstrukturella innovationer. Ungdomars samtalsstil kallas bl.a. engagerad stil, vilket innebär att deras stil är mer ivrig, dramatisk och känslomässig än vuxnas distanserade samtalsstil. Einarsson (2004: 186) påpekar vidare att ungdomars repliker i samtal ofta är korta och växlingarna mellan dem är snabba, vilket kan leda till att de talar samtidigt. Erikssons (1997) avhandling (refererad i Einarsson, ibid.) visar också att t.ex. utpekare, lystringssignaler, och olika medel för att få uppmärksamhet är kännetecknande för ungdomars berättande. Detta kan tolkas som ett sätt att försöka behålla lyssnarens uppmärksamhet, eftersom ungdomar kan anses som ovilligare lyssnare än vuxna.

Vad gäller finlandssvenskt ungdomsspråk är det enligt Haapamäki (2009: 4-7) knappast möjligt ”-- att tala om en egen enhetlig finlandssvensk ungdomsvariant, dvs. en som skulle vara gemensam för alla finlandssvenska ungdomar och skilja dem från alla finlandssvenska vuxna.” Haapamäki konstaterar dock att några drag som anses vara kännetecknande för ungdomars samtalsstil, såsom otydlig artikulation och högt taltempo, är mycket framträdande i några av inspelade samtal mellan finlandssvenska ungdomar. Samtidigt finns det också flera samtal där

dessa drag inte alls förekommer. Samtalsstilen är således mycket beroende av andra faktorer, t.ex. bosättningsort och samtalsämne.

2.2 Tidigare studier om svenskt ungdomsspråk

Det finns gott om studier om svenskt ungdomsspråk, men flera av dem är gjorda i Sverige och det finns relativt få studier om ungdomsspråk och dess egenskaper i finlandssvenska, t.ex. ungdomsspråket i Tammerfors är helt utforskat. Däremot finns det flera studier om finlandssvenska ungdomars språkliga identitet och attityder till deras svenskspråkighet (se Nyman-Kurkiala 1996).

Kotsinas är en av de mest kända forskarna av svenskt ungdomsspråk. Hon har bl.a. undersökt (2007) hur mycket ungdomarna i tre skilda Stockolmsförorter använder slangord och svordomar i sitt tal, samt kartlagt drag som kännetecknar ungdomsspråket. Dessutom har hon forskat (2003) i ungdomars kreativitet vad gäller att skapa nya slangord (se även 2.1) och skillnader mellan flickor och pojkar i användningen av slang (se 2.6). Flera forskare har senare citerat Kotsinas arbete i sina studier.

Löf (2012) har i sin studie undersökt sverigesvenska tonåringars och pensionärens attityder till några ungdomliga uttryck. Hon har använt bl.a. ord ”sjuk”/”sjukt” och ”fet”/”fett” som förstärkningsord och frågat sina informanter om de själv tenderar att använda dessa ord och uttryck, och hur de förstår respektive ord i olika sammanhang. Studien visar att tonåringar använder dessa uttryck betydligt oftare än pensionärer, och att det finns klara skillnader mellan ungdomar och pensionärer i attityder. 77 % av informanterna i åldern 15-20 tycker att uttrycket ”sjukt bra” är bra eller ganska bra, medan 81 % av informanterna mellan 61-100 år anser att detta uttryck är ganska dåligt eller dåligt. De förstår även uttryck på olika sätt; t.ex. 81 % av tonåringarna förstår uttrycket ”en sjuk kompis” som ”en galen kompis”, medan andelen bland pensionärerna är bara 31 %. För 57 % av dem betyder uttrycket ”en kompis som är febrig, förkyld etc.”

Ådahl och Andersson (2009) har forskat i skillnader i attityder till fult språk, dvs. svordomar och skällsord, mellan tonåriga flickor och pojkar. Resultaten visar att pojkar tenderar använda

svordomar med avsikt att trycka ned någon eller visa sig tuffa oftare än flickor. Flickors språkbruk däremot anses som mer anpassat till normer, för de tycker mer illa om att svära. Detta visas t.ex. i deras svar på frågan ”Hur viktigt är det för dig att varken lärare eller elever svär i klassrummet”, där 53 % av kvinnliga informanter svarar att det är ”mycket viktigt” eller ”ganska viktigt”. Samma procent bland pojkar är 24 %, och 42 % av dem har valt alternativet ”inte alls viktigt”.

2.3 Förstärkande ord

Stenström et al. (2002: 139) definierar förstärkande ord som medel för att öka och betona betydelsen av adjektiv eller adverb. Kotsinas (2003: 233) konstaterar att förstärkningsord används eftersom det inte alltid räcker med att säga att något är bara ”bra” eller ”dåligt”, för de kan kännas som för tama ord, i synnerhet om känslorna är starka. Då kan man välja ett förstärkningsord före huvudordet för att framhäva och beskriva sina egentliga tankar och känslor, t.ex. det finns en tydlig skillnad mellan ”en bra film” och ”en *fantastiskt* bra film”. Om man vill chockera och markera sin starka känsla, kan man välja ett förstärkningsord som betraktas som fullt eller olämpligt.

Enligt Kotsinas (2003: 234–235) är förstärkande ord vanligtvis betydelsebärande, men de kan användas i sådana sammanhang att deras vanliga betydelse skalas bort. Då kan frasen ha en oväntad, ologisk eller överraskande betydelse i stället, t.ex. ”*en fet tjej*” har betydelsen ”*en snygg tjej*” i stället för ”*en tjock tjej*”. Det syns ändå ofta i kontexten vad som menas med förstärkningsordet i fråga, men liksom Löfs (2012) studie visar kan det ibland vara svårt för äldre generationer att förstå nyare uttryck om de har en annan betydelse än förut (se 2.2). Kotsinas (ibid.) påpekar vidare att ett förstärkande ord väcker starkare reaktion om det har en oväntad betydelse eller om det är relativt nytt. Man har vant sig vid att höra de äldre orden och därför fäster man avseende vid ord som man inte har hört förut.

2.4 Förstärkande förled

Kotsinas (2003: 235, 2007: 66) uppger att för att öka expressiviteten av ett tamt, intetsägande ord kan man manipulera ordet genom att sammansätta det med ett förstärkande förled. Dessa förled är vanligen betydelsebärande ord såsom *jätte-* eller *as-*, som emellertid suddas ut i sin betydelse i sammansättningar. Då blir de betydelsetomma, förstärkande prefix i stället, t.ex. *jätteliten* eller *asbra*. Lindström (2006: 190) och Kotsinas (2003: 235) anger att uttryck som *jätteliten* ("liten som en jätte") kan verka ologiska, men i detta fall är förledets funktion bara att förstärka betydelsen av ordet *liten*. De flesta tycks likväl förstå och acceptera förleds förstärkande roll.

Lindström (2006: 189–191) hävdar att användandet av förstärkande ord och prefix ökade avsevärt när den moderna ungdomskulturen uppstod på 1940- och 50-talen. Olika förled har varit på modet i olika decennier, t.ex. *ur-* och *pang-* var populära på 1940- och 50-talen, och i början av 80-talet kom bl.a. *as-* och *kanon-*. Man kan fortfarande höra människor använda dem i dagens svenska.

Förstärkande prefix är hämtade från flera olika områden. Kotsinas (2003: 237–238) uppräknar några av dem; ord som syftar på högt ljud (*kanon-*, *dunder-*, *pang-*), djurriket (*apa-*, *svin-*, *björn-*) och fetma (*tjock-*, *fet-*). Om man verkligen vill väcka uppmärksamhet och chockera kan man använda sådana prefix som syftar på t.ex. kroppsliga utsöndringar (*skit-*, *bajs-*, *piss-*), döden (*as-*, *döds-*) eller sjukdomstillstånd (*cp-*, *rå-*). Enligt Kotsinas (2007: 66) använder man sådana prefix som syftar på opassande ämnen för att få lyssnaren att reagera. Några av dessa fulare prefix har emellertid mist sin chockerande kraft, eftersom människorna har blivit så vana vid att höra dem.

Vad man borde ta hänsyn till är att alla ovannämnda förled är kända och använda i sverigesvenska. Det finns vissa skillnader mellan sverigesvenska och finlandssvenska, i synnerhet i lexikon (se t.ex. Hanell 2011 och af Hällström-Reijonen & Reuter 2008). Detta gäller också förled, dvs. att samma förled inte nödvändigtvis används i finlandssvenska. Det finns emellertid brist på undersökning i finlandssvenska förstärkande förled, och därför är det svårt att nämna vilka förled som är vanliga i finlandssvenska.

2.5 Fult språk och svordomar

Andersson (1986: 110-125) nämner tre olika typer av motiv för att svära: psykologiska, sociala och språkliga motiv. Om man svär för att ge utlopp åt känslor såsom ilska, smärta eller besvikelse, gäller det psykologiska motiv. I dessa fall är svordomar ofta spontana och de behövs för att avreagera sig samt lätta den aggressivitet som följer efter en frustration. Sociala motiv för att svära är att man vill visa sig tuff, chockera, ange grupptillhörighet eller skälla på någon. Då är fler än en person inblandade i situationen och de svordomar som används oftast är medvetna. Som språkliga motiv uppräknar Andersson tre skäl: för att svordomar är som allt annat språk, för att ha varierande stilnormer och för att svordomar är speciella och nödvändiga ord. Även om det alltid borde finnas alternativ till att svära, och språket skulle fungera utan svordomar, kan svordomar emellertid ha en speciell effekt eller en sådan betydelse som stämmer överens med de känslor och tankar som man önskar ge utlopp åt. Till slut sammanfattar Andersson (1986: 125) att ”-- alla de motiv för svordomar som presenteras här bör ses som komplement till varandra och inte som alternativ.” Det kan m.a.o. finnas samtidigt flera än ett motiv för svärandet.

Andersson (1986: 102-105) framför att svordomar också ingår som vanliga ord i vanliga meningar, och de kan ha en syntaktisk funktion. En typisk funktion för svordomar är att använda dem som gradadverbial. Då kan de bestämma ett adjektivattribut eller ett annat adverbial. Svordomar kan således användas också som förstärkningsord.

Liksom förstärkande ord och prefix kan svordomarna också mista sin chockerande kraft med tiden. Kotsinas (2003: 149-157) ger ett exempel på det; eftersom kyrkan inte spelar samma roll i dagens samhälle som förr, har de svordomar som är anknutna till religionen, såsom *jävlar* och dess omskrivningar *jäklar* eller *jädrar*, mist sin kraft och blivit mer acceptabla. När svordomar som syftade på religionen inte längre var tillräckligt chockerande började ungdomar i slutet av 1990-talet hämta ord från sexuallivet och kroppsdelar. Senare har svenska svordomar tagit intryck också av andra språk tack vare massmedier och direktkontakt med andra kulturer.

2.6 Könsskillnader i språkbruk

Kotsinas (2003: 161) anger att flickors och pojkars kunskaper om slangord är nästan likadana, men det finns vissa skillnader mellan dem när det gäller när och med vem de använder slang. Flickor undviker slangord mer när vuxna eller pojkar är med. Kotsinas undersökning (2003:172) visar att man omedvetet förväntar sig att flickor ska använda finare språk än pojkar, och därför blir man lättare chockad när flickor använder svordomar och fult språk. Detta betyder att när pojkar använder samma ord är reaktioner inte nödvändigtvis så starka.

Enligt Nordberg (2008: 25) ligger kvinnors språkbruk närmare standardspråket än mäns vad gäller uttal och ordböjning, och dessutom varierar kvinnor sitt tal mer alltefter situationens formalitetsgrad. Män tenderar i stället tala mer skriftspråksliknande i fråga om syntax och ordval, vilket enligt min åsikt verkar lite kontroversiellt när man tänker på fult språk och svordomar. Andersson (1986: 74) påstår för sin del att män använder mer sådana ord och uttryck som inte tillhör standardspråket. Ådahl och Andersson (2009) har också visat att pojkar både reagerar mindre negativt på svärandet samt själv använder svordomar i större utsträckning i jämförelse med flickor.

Vad gäller könsskillnader i användningen av förstärkningsord har det visats att de är betydligt vanligare bland flickor än bland pojkar (se Holmes 1995 och Stenström et al. 2002). Dessutom skiljer flickor sig från pojkar i deras val av förstärkande ord enligt Stenström et al. (2002), för pojkar tenderar att använda kraftigare ord, såsom tabuord och svordomar oftare.

2.7 Svenskt i Tammerfors

Enligt Henricson (2013: 16) är Tammerfors den största svenskspråkiga inlandsstaden. År 2012 hade 1156 invånare svenska som modersmål, och antalet omfattade 0,5 % av totalbefolkningen. Tammerfors är en av Finlands fyra svenskspråkiga språköar, och enligt SAOB betyder ordet *språkö* ”-- mindre, avgränsat språkområde [...] inne i område där annat l. andra språk talas”. Lönnroth (2009: 120) konstaterar för sin del att när det talas om de svenska språköarna i Finland hänvisas det i synnerhet till små svenskspråkiga områden som ligger i totalt finskspråkiga

områden. Tammerfors som språkö är en språkgemenskap som ligger geografiskt isolerat från de egentliga svenskspråkiga områdena i Finland, och det är den enda språkön i inlandet.

Lönroth (2009: 28) använder begreppet ”Tammerforssvenska” för att beskriva ”-- den svenska som talas av den svenskspråkiga befolkningsgruppen i Tammerfors med omnejd.” Han påpekar vidare att på grund av bristande, empirisk forskning är det svårt att konstatera om det överhuvudtaget finns vissa drag som skiljer Tammerforssvenskan från t.ex. svenskan i Åbo. Därför är det viktigt att komma ihåg att de resultat som förekommer med hjälp av denna studie inte nödvändigtvis gäller i bara Tammerfors.

Enligt Nyman-Kurkiala (1996: 74-75) är finlandssvenska ungdomar i Tammerfors stolta och nöjda över sin tvåspråkighet. Eftersom Tammerfors är mestadels finskspråkigt ser de sina svenskspråkighet som något extra som de kan ha nytta av t.ex. i yrkeslivet i framtiden. Utöver Tammerfors har Nyman-Kurkiala undersökt finlandssvenska ungdomar och deras språkliga vardag i Nykarleby, Ekenäs, Vasa och Helsingfors. Enligt henne reagerar de finskspråkiga invånarna starkast på svenskspråkighet i Tammerfors, där det är lite ovanligare med finlandssvenskar än i de andra ovannämnda städerna. Dessa finlandssvenska ungdomar berättar att de har blivit både retade och beundrade på grund av sin svenskspråkighet, men de flesta finskspråkiga har emellertid haft en positiv inställning till deras flerspråkighet.

3 METOD OCH MATERIAL

I detta kapitel kommer jag att presentera vilken metod och vilket material jag har använt, och motivera varför jag har bestämt mig för att välja dem. Dessutom ska jag beskriva kortfattat informanterna.

3.1 Metod

Det är relativt svårt att undersöka hurdan språk ungdomar använder i vanliga vardagliga situationer. Kotsinas (2003: 162) framför att talat språk skiljer sig märkbart från skrivet språk, och det mest tillförlitliga resultatet skulle man få genom att lyssna på flera olika ungdomars sparade, naturliga tal. Det skulle emellertid vara för tidsödande och innebära mycket arbete för

bara en person. Man kunde givetvis intervjua några informanter om deras språkbruk, men de flesta av oss är sannolikt inte medvetna om hur vi talar eller låter.

Jag har bestämt mig för att skaffa material för denna undersökning skriftligt med hjälp av enkäter. Det är det bästa alternativet med tanke på mitt syfte, för nu kan jag ha ett större urval av informanter, och materialet är lättare att behandla och analysera än inspelat tal eller intervjuer. Dessutom har informanterna mer tid på sig att fundera över sina svar och de blir inte påverkade eller styrda av sättet på vilket frågorna ställs (Bellander 2006: 24).

Det finns emellertid flera nackdelar med enkäter. Informanterna är inte nödvändigtvis medvetna om sitt eget språkbruk, och därför kan enkäterna vara svåra att fylla i. Det är också lättare att ge fel information, antingen medvetet eller omedvetet. Om informanterna inte är motiverade att svara eller om de inte tar det på allvar, kan deras svar vara vilseledande. Dessutom om några svar är svåra att tolka t.ex. på grund av otydlig handstil, har man inte möjligheten till att ställa informanterna följdfrågor.

3.2 Informanter

Mina informanter är 30 elever (15 flickor och 15 pojkar) i Svenska samskolan i Tammerfors, som i fortsättningen förkortas till SST. 10 av dem är i åttonde klass och 20 studerar i första årskursen i gymnasiet, och de är mellan 14 och 17 år. SST är en privat, svenskspråkig skola som omfattar årskurserna 1-9 i grundskolan och årskurserna I G-III G i gymnasiet. För tillfället är skolans elevantal cirka 280 elever. (samskolan.fi, hämtat 06.02.2014)

3.3 Material

Enkäterna består av fyra olika delar (se bilaga 1). Första delen omfattar informanternas bakgrund och information om vilket språk de använder i olika situationer, den andra innehåller enkätsfrågor om förstärkningsord och den tredje enkätsfrågor om förstänkande prefix. I den sista delen finns frågor om olika förled med färdiga alternativ. Jag ska med hjälp av den första delen försöka

kartlägga om det finns några faktorer, såsom en annan uppväxtort än Tammerfors, som möjligtvis kan påverka deras ordval.

För att få en mer varierad bild av ungdomarnas kunskaper om förstärkande ord och förled använder jag öppna frågor, men en del består av frågor med färdiga alternativ. Jag kommer att analysera svaren både kvalitativt och kvantitativt, dock utan att statistiska signifikanser räknats p.g.a. den relativt anspråklösa materialmängden. De satser som informanterna fyller i syftar på både positiva och negativa kontexter ("*Provet gick __ bra.*" och "*Mannen var __ full.*") samt människor och icke-levande objekt ("*Pappa var __ arg på mig.*" och "*Den här låten är __ häftig.*"). Dessutom finns det såväl adjektiv som adverbial som ska förstärkas ("*Du ser __ vacker ut.*" och "*Kalle springer __ snabbt.*", se bilaga 1 för att se enkäten i sin helhet). Jag kommer också att analysera om det finns skillnader mellan olika typer av satser. Satserna är förhållandevis enkla och vardagliga, och meningen med dem är att informanterna eventuellt kan tänkas använda dem själva.

De färdiga alternativen för förled är hämtade från Lindströms (2006) och Kotsinas (2003) verk. Med hjälp av denna del ska jag utreda både om mina informanter använder samma förled som man använder eller har använt i sverigesvenska, och hur ofta de tenderar att använda respektive förled. I denna del har jag använt den semantiska differentialskalen (från 1 till 5), där 1 står för *aldrig*, 3 för *ibland* och 5 för *mycket ofta* (se bilaga 1).

Jag var själv på plats när enkäterna fylldes i. Jag gav några korta instruktioner innan informanterna började med enkäterna och svarade på frågor om någonting var oklart. Dessutom hade jag möjligheten till att observera hur mycket informanterna koncentrerade sig på uppgifter och vilka frågor som var oklara eller svåra för dem.

4 RESULTAT

I detta kapitel kommer jag att analysera enkätssvaren och presentera resultaten. Jag börjar med bakgrundsdelen som visar information av informanterna, och sedan kommer jag att presentera

resultaten av del två. Analys av del tre följer därefter, och sedan presenteras resultaten av den sista uppgiften. Till slut har jag analyserat finskans inverkan och användningen av fult språk.

Jag har analyserat flickors och pojkars svar separat av två orsaker. För det första är det mer praktiskt, eftersom enkäterna är lättare att hantera när jag inte behöver analysera alla på en gång. För det andra är en av de viktigaste forskningsfrågorna att hitta eventuella skillnader mellan flickor och pojkar i deras ordval, och det är lättare att märka dessa skillnader när de har analyserats i separata delar.

4.1 Del 1: Bakgrund

Den första delen av enkäten innehåller bakgrundsfrågor och frågor om vilket språk informanterna använder i olika situationer. Med hjälp av dessa frågor försökte jag hitta olikheter mellan informanterna och faktorer som kunde påverka deras svar.

Tabell 1. Informanternas modersmål.

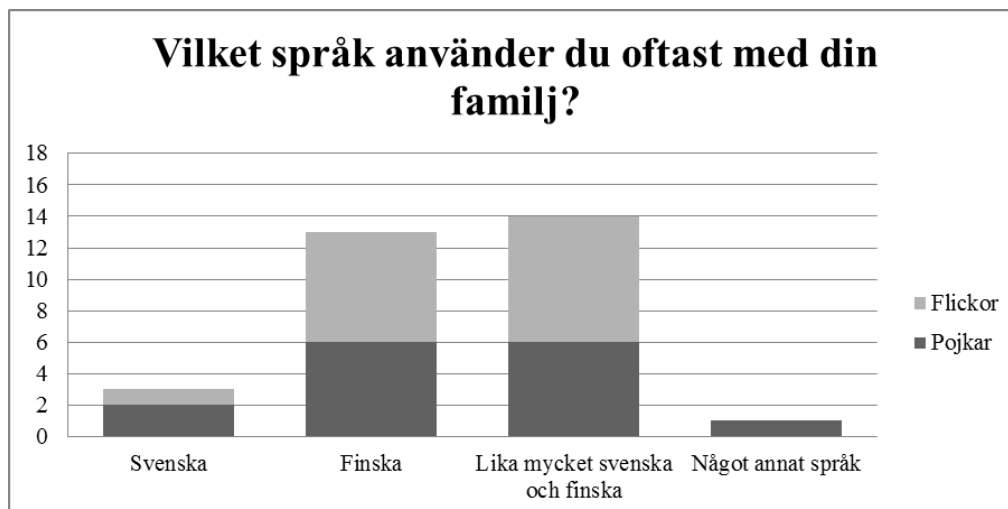
	Svenska	Finska	Svenska och finska	Något annat	Sammalagt
Flickor	10	4	1	-	15
Pojkar	8	3	3	1	15

Som tabell 1 ovan visar är svenska det vanligaste modersmålet bland informanterna. Sju av dem har finska som modersmål, fyra informanter nämner både svenska och finska, och en informant har ett annat modersmål. 24 av 30 informanter nämner Tammerfors eller dess omnejd som sin uppväxtort, vilket betyder att de flesta är väl vana vid så kallad "Tammerforssvenska" (se 2.7).

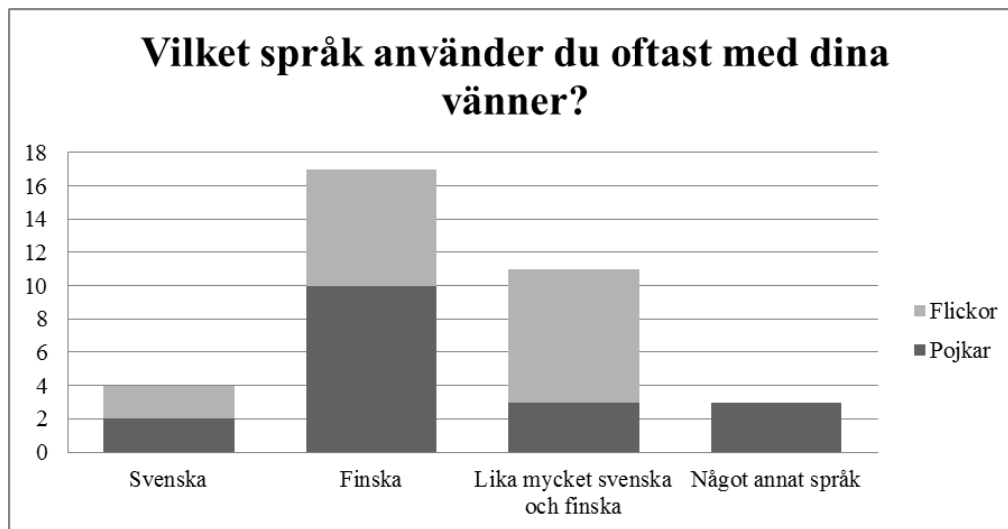

Figur 1. Vilket språk informanterna oftast använder i skolan utanför lektionerna

Figur 1 visar vilket språk informanterna tenderar att använda på rasterna. Fast en stor del av informanterna har svenska som modersmål används finska oftare i skolan utanför lektionerna, antingen ensamt eller vid sidan av svenska.

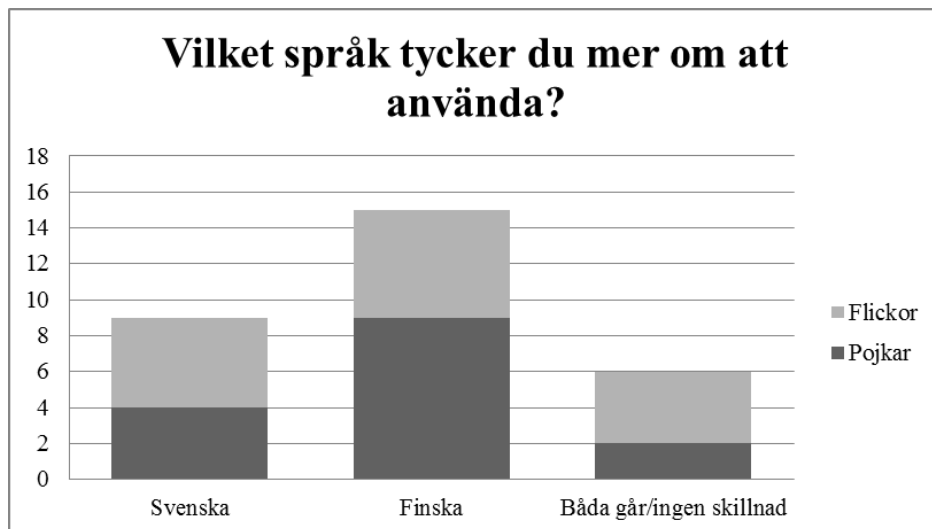

Figur 2. Vilket språk informanterna oftast använder med sina familjer

Figur 3. Vilket språk informanterna oftast använder med sina vänner

Figurerna 2 och 3 visar vilket språk informanterna oftast använder med sina familjer och med sina vänner. Som det framgår av figurerna verkar finskans roll vara större utanför skolan, eftersom användningen av endast svenskan är mindre i jämförelse med språkval i skolan på rasterna. Detta beror möjligen på att Tammerfors mestadels är en finskdominerande stad, och det är mer vanligt att höra finska än svenska där. Som Nyman-Kurkiala (1996: 76) beskriver, "[d]en svenska skolan är en språklig oas i den i övrigt finska miljön. Inom skolans väggar är svenskan ett fungerande språk, även om eleverna ofta talar finska med varandra på rasterna." I dessa figurer syns väl informanternas tvåspråkighet, för de flesta behärskar finska utmärkt (vilket jag också fick höra när jag träffade informanterna), fast över hälften av dem har svenska som modersmål.

Figur 4. Vilket språk informanterna tycker mer om att använda

Av figur 4 framgår vilket språk, finska eller svenska, informanterna tycker mer om att använda. Hälften av dem svarar att de föredrar finska framför svenska. Informanterna ombads också att motivera sina svar. Vanliga motiveringar för varför de har valt finskan är att den känns naturligare, den är deras första språk eller modersmål, eller de har bättre kunskaper i finskan. Följande motiveringar förekom också:

- (1) *"Finska för att vi bor i Finland så det är mycket naturligare."* (Pojke, 16)
- (2) *"Finska. Är mer vanare med det eftersom har mera finskspråkiga kompisar och annars också."* (Flicka, 15)

De flesta av dem som har valt svenskan nämner likadana motiveringar; svenska är deras modersmål och/eller starkare språk. Några informanter kommenterar att deras familjemedlemmar använder svenska, och därför tycker de mer om att tala den. Övriga kommentarer som förekom står nedan:

- (3) *"Svenska, roligt att vara lite speciell och prata svenska på t.ex. stan. Svenska är lättare att prata."* (Flicka, 16)
- (4) *"Nå svenska över finska, eftersom finskan är ganska svår eftersom det är gjätte specifikt."* (Pojke, 16)

Sex av informanterna svarar att de antingen använder båda språk lika gärna eller att det inte finns någon skillnad mellan dem. Vanliga motiveringar bland dem är att val av språket beror mycket på situationen och/eller på sällskapet. Dessutom har två informanter kommenterat på följande sätt:

(5) *"Finska och svenska lika mycket för att båda kommer automatiskt."* (Flicka, 14)

(6) *"Båda för jag kan inte suveränt båda språk (deras ord)."* (Pojke, 16)

Informanters bakgrundsinformationer är viktiga att ta hänsyn till, eftersom de visar att finskan har en stor roll i de flesta informanters vardag. Flera har skrivit att de också brukar blanda dessa två språk ibland. De flesta verkar vara flytande tvåspråkiga, och deras flerspråkighet kan vara en faktor som har inverkan på deras ordval.

4.2 Del 2: Förstärkande ord

Den andra delen av enkäten handlar om förstärkande ord. Instruktionerna var följande:

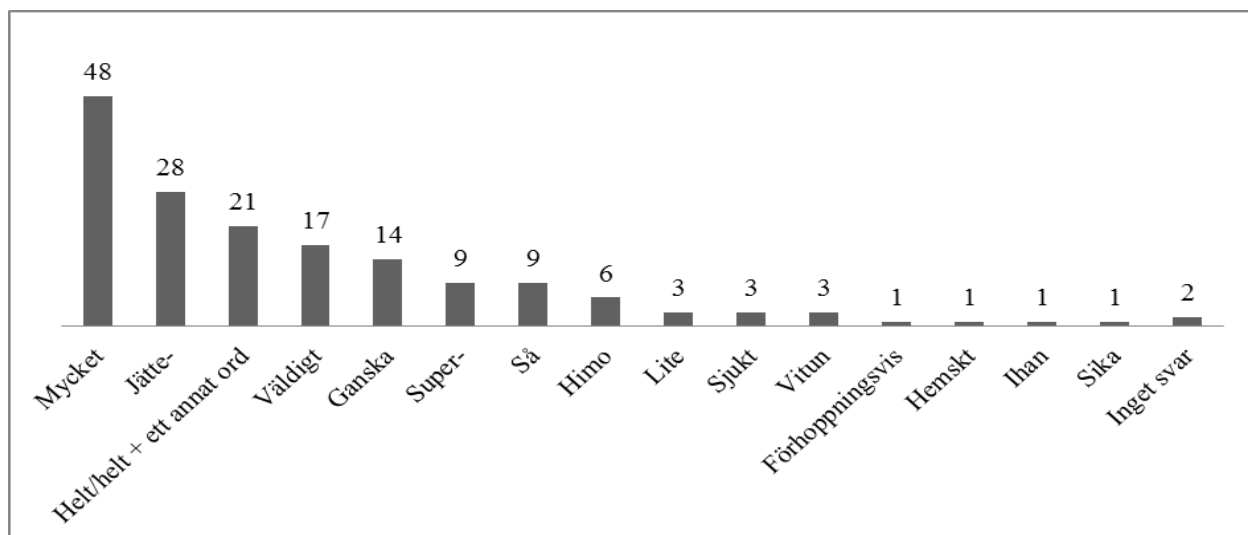
Fyll i luckor med de förstärkande ord som du helst skulle använda i detta sammanhang.

Tilläggs ej ordet "inte". Du kan använda samma ord flera gånger.

Dessutom bads informanterna att använda sådana ord som de skulle använda i vardagliga, informella situationer, och det var tillåtet att ange flera än ett ord på varje ställe eller använda finska ord. Jag hade angett två satser som exempel för att klargöra instruktionerna (se hela enkäten i bilaga 1).

4.2.1 Flickor och förstärkande ord

De kvinnliga respondenterna har nämnt sammanlagt 21 olika svar för del 2. Sju av dessa 21 ord (33 %) är sådana som förekommer endast en gång, och genomsnittligt finns det 7,6 olika alternativ per varje fråga. Figur 5 visar alla förekomster.

Figur 5. Flickornas svar och antalet förekomster (n=165)

De fem vanligaste förstärkningsorden är *mycket*, *jätte-*, *helt* ensamt eller bundet med något annat ord, *väldigt* och *ganska*. Alla dessa ord har använts minst 14 gånger och deras förekomster omfattar 77 % av alla förekomster. Dessa fem ord presenteras nedan, och antalet deras förekomster står inom parentes.

Det klart vanligaste förstärkningsordet är *mycket* (48) som omfattar 29 % av alla förekomster. Det förekommer på varje ställe 2-7 gånger, oftast i satserna ”Kalle springer *mycket* snabbt.” och ”Den här låten är *mycket* häftig.”. *Mycket* har använts i både negativa och positiva kontexter samt med både adjektiv och adverbial. En orsak till varför *mycket* förekommer så ofta kan vara att det är nämnt i den andra exempelsatsen. Emellertid har de flesta av dem som använder ordet *mycket* gett flera andra svar förutom det, och därför antar jag att informanterna verkligen använder det i deras språkbruk.

Det näst populäraste svaret är *jätte-* (28) som egentligen inte är ett förstärkningsord utan förstärkande förled. Trots det omfattar det en relativt stor andel av alla förekomster, nämligen 17 %. Det förekommer i varje sats 1-6 gånger, oftast i sammanhanget ”Hon är en *jättebra* kompis till mig.”, och ungefär lika ofta i positiva och negativa satser.

Ordet *helt* förekommer som sådan 10 gånger och bundet med ett annat ord 11 gånger, och sammanlagt omfattar de 12 % av alla förekomster. Det finns sex olika variationer: *helt jätte-* (4), *helt jävla* (2), *helt sika* (2), *helt fasans* (1), *helt himo* (1) och *helt super-* (1). *Helt* förekommer

ensamt i bara fyra olika satser (oftast i ”*helt full*”, ”Provet gick *helt bra*” och ”*helt kass*”), och *helt* eller dess variationer förekommer i 8 av 11 satser.

Väldigt (17) är det andra ordet som nämns som exempel, och dess andel är 10 % av alla förekomster. Skillnaden i användningen av *mycket* och *väldigt* är relativt tydlig, vilket visar att kvinnliga informanter inte nödvändigtvis har varit för styrda av dessa färdiga exempelsatser. Det kan emellertid finnas informanterna som kanske har missförstått instruktionerna, för några av dem har svarat bara antingen *mycket* eller *väldigt*, vilket har ökat antalet förekomster av dessa två ord. *Väldigt* förekommer i 9 av 11 satser, oftast i sammanhanget ”en *väldig* bra kompis”.

Ganska (14) är det femte vanligaste svaret, och dess procentandel är 8 % av alla förekomster. Vad som är speciellt med *ganska* är att det skiljer sig från de fyra andra populäraste förstärkningsorden i sin betydelse. De andra beskriver en stor mängd av någonting, medan *ganska* betyder enligt SAOB ”-- jämförelsevis mycket, rätt mycket, tämligen, någorlunda”. *Ganska* förekommer på nio olika satser, oftast i ”Provet gick *ganska bra*”, vilket kan ha olika betydelser beroende t.ex. på talaren eller på uttryckssättet.

Det finns inga märktbart stora skillnader mellan ord baserat på kontexten. Emellertid är några ord, såsom *sjukt*, *helt jävla*, *hemskt*, *vitun* (på svenska *fittans*, se 4.5) och *helt fasans*, sådana som endast eller mestadels förekommer i negativa kontexter (se satserna 4, 7, 8 och 9 i tabell 2). Dessa ord är eventuellt kraftigare än de andra, och därför är det förstaeligt att använda dem i situationer där känslorna också är starkare. De flesta förstärkningsord som informanterna använder verkar ändå vara lämpliga i olika kontexter, oberoende av vad de syftar på. Tabell 2 nedan visar vilka ord som är vanligaste i vissa satser och hur många olika svar finns det per en sats.

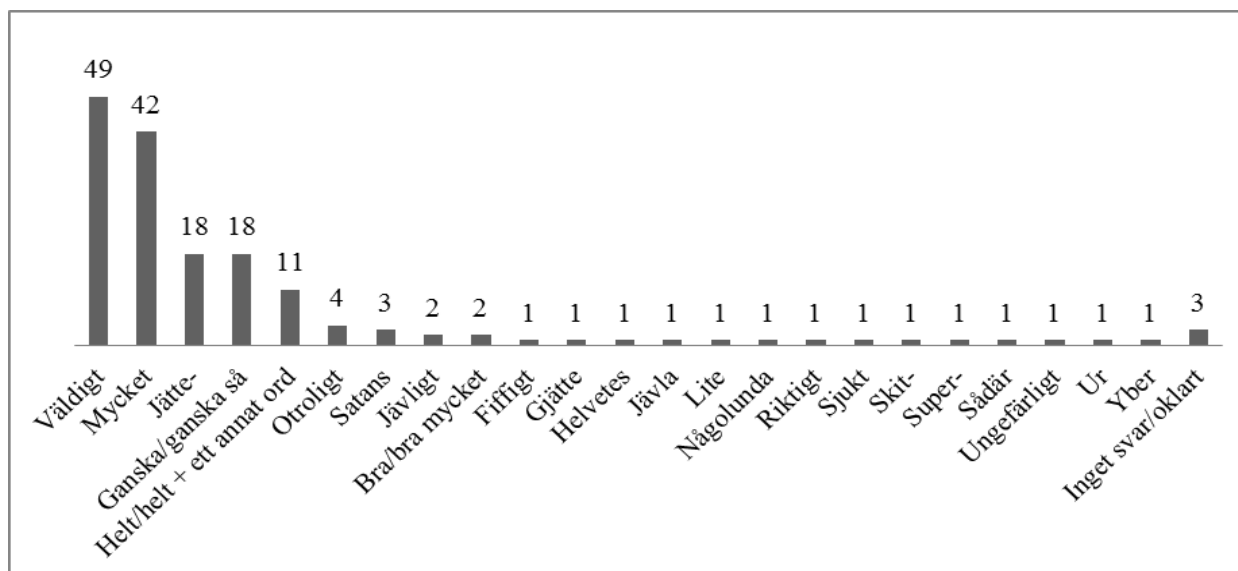
Tabell 2. Det vanligaste svaret och antalet olika svar i varje sats.

Satsen	Det vanligaste svaret i varje sats (antal förekomster inom parentes)	Antal olika svar
1. Kalle springer __ snabbt.	<i>mycket</i> (7)	7
2. Hon är en __ bra kompis till mig.	<i>jätte-</i> (6)	4

3. Du ser __ vacker ut.	<i>mycket</i> (6)	7
4. Mannen var __ full.	<i>jätte-</i> (4)	8
5. Provet gick __ bra.	<i>ganska</i> (4)	6
6. Han är en __ duktig fotbollsspelare.	<i>jätte-</i> (4), <i>mycket</i> (4)	7
7. Det är __ kallt ute idag.	<i>mycket</i> (4)	11
8. Jag mår __ dåligt just nu.	<i>mycket</i> (3), <i>väldigt</i> (3)	8
9. Pappa var __ arg på mig.	<i>mycket</i> (5)	8
10. Konserten var __ kass.	<i>helt</i> (3), <i>mycket</i> (3)	10
11. Den här låten är __ häftig.	<i>mycket</i> (7)	8

4.2.2 Pojkar och förstärkande ord

I denna uppgift är variationen större hos pojkar än hos flickor. Sammanlagt förekommer 29 olika svar (därtill finns det två svar som är svåra att tolka p.g.a. otydlig handstil), men genomsnittligt finns det 6,5 olika svar per varje sats, vilket är mindre än hos flickor. Detta beror på att det finns två ord (*väldigt* och *mycket*) som förekommer märkbart oftare än andra, medan bland flickor finns det flera ord som har relativt många förekomster. Hos pojkar är 21 av alla 29 ord (72 %) sådana som förekommer endast en gång, och denna andel är klart större i jämförelse med flickor (33 %). Figur 6 visar alla förekomster och deras antal.

Figur 6. Pojkarnas svar och antalet förekomster (n= 164)

De fem populäraste alternativen är desamma som hos flickorna, men de är i en annan ordning; *väldigt*, *mycket*, *jätte-*, *ganska* eller *ganska så*, och *helt* som sådan eller tillsammans med något annat ord. Dessa fem ord omfattar 84 % av alla ord. De två vanligaste är klart dominerande, för deras andel är över hälften (56 %) av alla svar. Dessa fem ord presenteras närmare i följande stycken, och antalet förekomster står inom parentes.

Det populäraste ordet är *väldigt* (49) som omfattar 30 % av alla förekomster. Det förekommer oftare hos pojkar, för samma andel hos flickor är bara 10 %. Några av de manliga informanterna har uppenbarligen blivit mer påverkade av de färdiga exempelsatserna eller missförstått instruktionerna, eftersom fyra av 15 informanter har svarat bara antingen *väldigt* eller *mycket*. En informant har endast använt ordet *väldigt*, vilket också har ökat antal dess förekomster. *Väldigt* förekommer på varje ställe 2-7 gånger, oftast i satsen ”Jag mår *väldigt* dåligt just nu.”

Mycket (42) är det andra vanligaste svaret och det omfattar 26 % av alla förekomster. Det finns ingen märkbar skillnad mellan flickor och pojkar i användningen av *mycket*, för hos flickor omfattar *mycket* 29 % av alla förekomster. Samma problem som med ordet *väldigt* gäller också i detta fall; *mycket* var med i exempelsatserna, vilket kan ha påverkat informanternas svar och ökat antal dess förekomster. Det är emellertid antagligt att *mycket* används på riktigt, eftersom det förekommer ofta i sådana enkäter där informanterna har nämnt flera olika svar. Detta visar att

informerarna i fråga har förstått instruktionerna rätt. *Mycket* förekommer i varje sats 1-9 gånger, oftast i sammanhanget ”*mycket* duktig fotbollspelare.”

Liksom hos flickor förekommer förledet *jätte-* (18) förhållandevis ofta också hos pojkar fast det inte är ett förstärkningsord. Dess andel av alla förekomster är 11 %, vilket är lite mindre än flickors 17 %. Det förekommer i sju olika satser, men inte mera än tre gånger per en sats. Det finns inte något typiskt sammanhang för det, och det används i både negativa och positiva kontexter.

Ganska eller *ganska så* (18) är det fjärde vanligaste ordet hos manliga informanter. Dess procentandel av alla förekomster är 11 %, vilket är lite större än flickors 8 %. Det förekommer i nio satser, oftast i sammanhanget ”*ganska* kass”.

Ordet *helt* (8) och dess variationer *helt jävligt* (1), *helt helvetes* (1) och *helt sika* (1) omfattar tillsammans 7 % av alla förekomster hos pojkar. Skillnaden mellan flickor och pojkar i antal förekomster av *helt* och dess variationer är inte så stor, för hos flickor är samma andel 12 %, men flickor har nämnt flera variationer av *helt* än pojkar och använt dem oftare.

De flesta svar verkar passa bra i olika sammanhang, för det finns inga stora skillnader betingade av kontexten, och detta resultat är detsamma som hos flickor. Sammanfattningsvis syns könsskillnader i denna del tydligast i mängden ord. Pojkar har nämnt flera olika ord, vilket betyder att hos pojkar finns det flera sådana ord som flickorna inte alls har använt. De flesta av dem används emellertid bara en gång, och därför kan man inte generalisera att dessa ord är typiska just för manliga informanter. Tabell 3 nedan visar det vanligaste svaret i varje sats och antal olika svar per sats.

Tabell 3. Det vanligaste svaret och antalet olika svar i varje sats.

Satsen	Det vanligaste svaret i varje sats (antal förekomster inom parentes)	Antal olika svar
1. Kalle springer __ snabbt.	<i>väldigt</i> (5)	7
2. Hon är en __ bra kompis till mig.	<i>mycket</i> (7)	8
3. Du ser __ vacker ut.	<i>väldigt</i> (6)	5

4. Mannen var __ full.	<i>väldigt</i> (5)	7
5. Provet gick __ bra.	<i>väldigt</i> (5)	5
6. Han är en __ duktig fotbollsspelare.	<i>mycket</i> (9)	3
7. Det är __ kallt ute idag.	<i>ganska</i> (3), <i>jätte-</i> (3), <i>mycket</i> (3), <i>väldigt</i> (3)	7
8. Jag mår __ dåligt just nu.	<i>väldigt</i> (7)	7
9. Pappa var __ arg på mig.	<i>mycket</i> (5)	7
10. Konserten var __ kass.	<i>väldigt</i> (6)	7
11. Den här låten är __ häftig.	<i>mycket</i> (5)	8

4.3 Del 3: Förstärkande förled

Syftet med del 3 var att utreda vilka förstärkande förled informanterna använder i olika kontexter. Instruktionerna var följande:

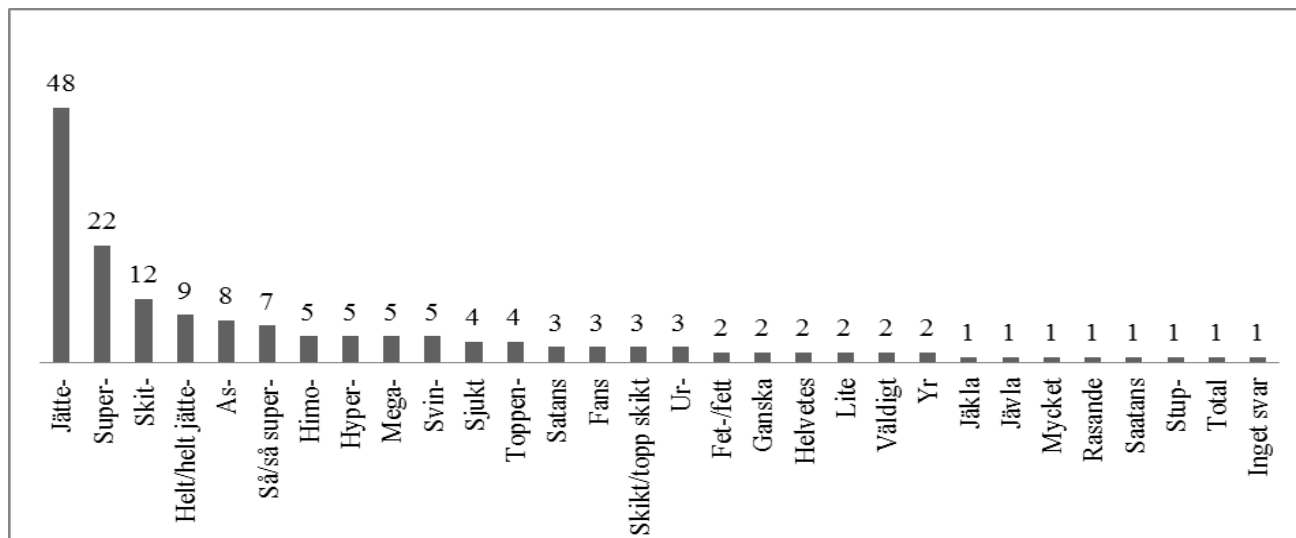
Fyll i luckor med de förstärkande förled som du helst skulle använda i detta sammanhang så att ordet blir en sammansättning. Tillägg ej ordet ”inte”. Du kan använda samma ord flera gånger.

Instruktionerna var lite mer exakta i denna del än i del 2, eftersom jag ville säkra vad det menas med förstärkande förled. Därför fanns det två exempelsatser med utöver instruktionerna. Liksom i del 2 var meningen i denna uppgift att använda informellt språk, och informanterna fick nämna flera alternativ per varje ställe samt använda finska ord om de ville. Satserna som fylldes i var desamma som i del 2.

4.3.1 Flickor och förstärkande förled

I denna del är variationen mycket större hos flickor än i del 2, för sammanlagt finns det 34 olika svar, medan i föregående del förekom 21 svar. Dessutom finns det fler sådana ord eller förled som förekommer bara en eller två gånger, och färre tydligt vanligare svar. Fast denna del handlar om förstärkande förled finns det flera förstärkningsord inblandade, vilket har öka antalet

olika svar. Det var möjligen svårt för vissa informanter att förstå skillnaden mellan dessa två uppgifter, men det påverkar inte störande på resultaten. Figur 7 nedan presenterar alla svar och antalet förekomster.

Figur 7. Flickornas svar och antalet förekomster (n= 165)

I denna del är de fem vanligaste förleden *jätte-*, *super-*, *skit*, *helt/helt jätte-* och *as-* 60 % av alla svar. I föregående del var de fem populäraste svaren mer dominerande, för deras procentandel var 77 % av alla förekomster, men skillnaden beror på den tydligt större variationen av olika ord i denna uppgift. Dessa fem presenteras närmare i följande stycken, och antal deras förekomster står inom parentes.

Jätte- (48) är överlägset populärast hos informanterna, och dess procentandel av alla förekomster är 29 %. Det var också det näst populäraste svaret i föregående del. *Jätte-* har använts i varje sats 2-7 gånger, och det var det vanligaste svaret i 10 av 11 satser, vilket bevisar att det är lämpligt i både negativa och positiva kontexter (se tabell 4 nedan). Fast *jätte-* är nämnt i den andra exempelsatsen tror jag inte att det har styrt de kvinnliga informanterna, eftersom de uppenbarligen har förstått instruktionerna rätt.

Det näst vanligaste förledet *super-* (22) omfattar 13 % av svaren. Det förekommer i nio olika satser, oftast i sammanhanget ”*superbra kompis till mig*”. *Super-* har använts 15 gånger i positiva och 7 gånger i negativa kontexter, vilket betyder att det kan användas i båda men det är eventuellt lite vanligare i positiva sammanhang.

Förledets *skit-* (12) procentandel av alla förekomster är 7 %, och det förekommer oftast i sammanhanget ”*skitarg* på mig”. Fast det kan i vissa sammanhang betraktas som svordom har informanterna använt det också i positiva sammanhang, såsom ”*skitvacker*” och ”Provet gick *skitbra*.”

Helt (7) och *helt jätte-* (2) omfattar tillsammans 6 % av alla förekomster, vilket gör dem till det fjärde vanligaste svaret, fast *helt* inte är ett förled utan ett ord. Båda var bland de vanligaste svaren också i del 2 hos flickor (se 4.2.1). *Helt* och *helt jätte-* har använts i sju satser, men högst två gånger i en sats, dvs. att det inte finns någon speciell kontext där de skulle passa i synnerhet bra.

Det femte vanligaste förledet hos flickor är *as-* (8), och dess förekomster omfattar 5 % av alla förekomster. Det har oftast använts i kontexten ”*asfull*”, vilket eventuellt kan betraktas som fast fras. Ett bra bevis på detta är att om man söker i Google med sökordet *asfull* får man ungefär 4,7 miljoner resultat, medan med *asbra* får man bara ungefär 430 000 resultat (hämtat 21.05.2014).

Det finns vissa skillnader mellan kontexter. Ett exempel på detta är att i mycket negativa satser ”Mannen var __full.” och ”Pappa var __arg på mig.” är starkare ord och förled vanliga, såsom *skit-*, *saatans*, *jäkla* och *helvetes* (se även 4.6). Annars är det svårt att säga i vilka sammanhang alla ord oftast förekommer för variationen är så bred, vilket leder till att en stor del av ord används bara en eller två gånger. Tabell 4 nedan visar vilka svar som var vanligaste i olika satser och antal olika svar per en sats.

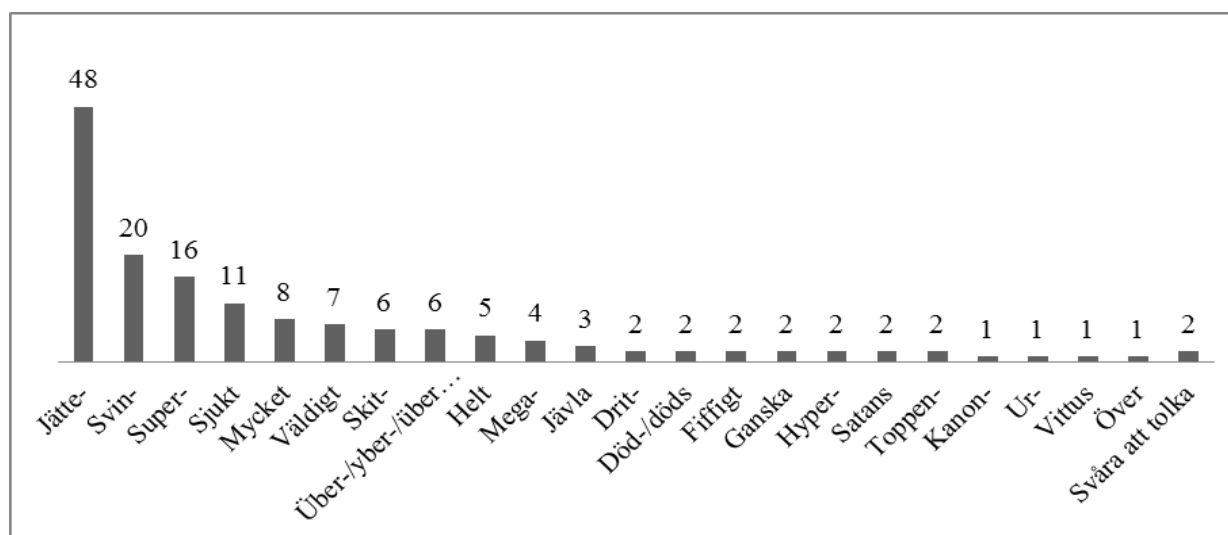
Tabell 4. Det vanligaste svaret och antalet olika svar i varje sats.

Satsen	Det vanligaste svaret i varje sats (antal förekomster inom parentes)	Antal olika svar
1. Kalle springer __ snabbt.	<i>jätte-</i> (7)	5
2. Hon är en __ bra kompis till mig.	<i>jätte-</i> (5)	5
3. Du ser __ vacker ut.	<i>jätte-</i> (5)	8
4. Mannen var __ full.	<i>as-</i> (3)	11
5. Provet gick __ bra.	<i>jätte-</i> (3), <i>super</i> (3)	10

6. Han är en __ duktig fotbollsspelare.	<i>jätte-</i> (7)	7
7. Det är __ kallt ute idag.	<i>jätte-</i> (4)	11
8. Jag mår __ dåligt just nu.	<i>jätte-</i> (5)	10
9. Pappa var __ arg på mig.	<i>jätte-</i> (3), <i>skit-</i> (3)	10
10. Konserten var __ kass.	<i>jätte-</i> (4)	10
11. Den här låten är __ häftig.	<i>jätte-</i> (3)	11

4.3.2 Pojkar och förstärkande förled

Hos pojkar förekommer 25 olika svar, och i motsats till flickor är variationen mindre i denna del än i del 2. En märkbar skillnad mellan dessa två uppgifter hos pojkar är att i denna uppgift bara 16 % av alla ord är sådana som förekommer endast en gång, medan samma andel i den första uppgiften var 72 %. Liksom flickor har gjort har också flera pojkar använt förstärkande ord i stället för förled. I figur 8 nedan syns alla svar och antal deras förekomster. Antalet sammanlagda förekomster är mindre i denna del än i den andra, eftersom en informant hade skrivit ordet *samma* på varje ställe. Eftersom det var svårt att tolka vad det syftade på har dessa svar inte räknats med.

Figur 8. Pojkarnas svar och antalet förekomster (n=152).

Förekomster av de tre vanligaste förleden *jätte-*, *svin-* och *super-* omfattar 55 % av alla förekomster. Till skillnad från tidigare analys ska jag i detta avsnitt presentera närmare bara tre populäraste förled i stället för fem. Det fjärde vanligaste svaret *sjukt* har använts endast av en informant som har svarat *sjukt* på varje ställe, och därför kan det inte räknas som ett vanligt ord i de manliga informanternas språkbruk. *Mycket*, som var det femte vanligaste svaret, har inte heller tagits med, eftersom bara två informanter har använt det i sina svar och dess användning har redan analyserats i avsnittet 4.2.2.

Liksom hos flickor är *jätte-* (48) det klart vanligaste förledet, och dess procentandel av alla förekomster är 32 %. Hos pojkar har *jätte-* använts i varje sats 3-6 gånger, och det är också det populäraste svaret på varje ställe. Detta stöder mitt tidigare antagande att *jätte-* passar bra i olika kontexter, oberoende av vad de syftar på.

Svin- (20) är det näst populäraste svaret hos pojkar och det omfattar 13 % av alla förekomster. *Svin-* var förutom förledet *jätte-* nämnt i exempelsatsen, och det är sannolikt att det har styrts informanternas svar. För det första har en informant använt bara *svin-* i alla satser, vilket har ökat antal dess förekomster. För det andra, när det frågades i den sista uppgiften hur ofta informanterna använder förledet *svin-*, svarade 13 av 15 pojkar att de aldrig använder det (se figur 15 i bilaga 2), och för det tredje är det relativt ovanligt också hos flickor. Emellertid har några pojkar som har svarat *svin-* också använt flera andra förled och ord, och det är inte omöjligt att det på riktigt tillhör deras språkbruk. *Svin-* förekommer oftast i kontexten ”*svinfull*” i pojkarnas svar.

Det tredje vanligaste förledet är *super-* (16), och dess procentandel är 11 % av alla förekomster. Det har använts i nio olika satser, oftast i ”*superfull*” och ”*superkass*”. Det förekommer såväl i negativa som positiva kontexter, och i motsats till flickor har pojkar använt det lite oftare i negativa sammanhang.

Könsskillnaderna i ordval syns bra i denna uppgift. *Skit-*, som var det tredje populäraste hos flickor, är förhållandevis ovanligt hos pojkar, för det förekommer endast sex gånger, och flickors femte vanligaste svar *as-* har inte alls använts av pojkar. Dessutom har flickorna använt ord *mycket* och *väldigt* mer sällan än pojkarna i denna del.

De flesta ord verkar vara lämpliga i olika situationer, men t.ex. svordomar förekommer oftare i negativa kontexter (se närmare avsnitt 4.6). Detsamma som hos flickor gäller här också; flera ord har använts bara en eller två gånger, och det är därför svårt att utreda vad deras vanligaste kontext är. Tabell 5 nedan visar vilka svar som var vanligaste i varje sats, och antal olika svar per sats.

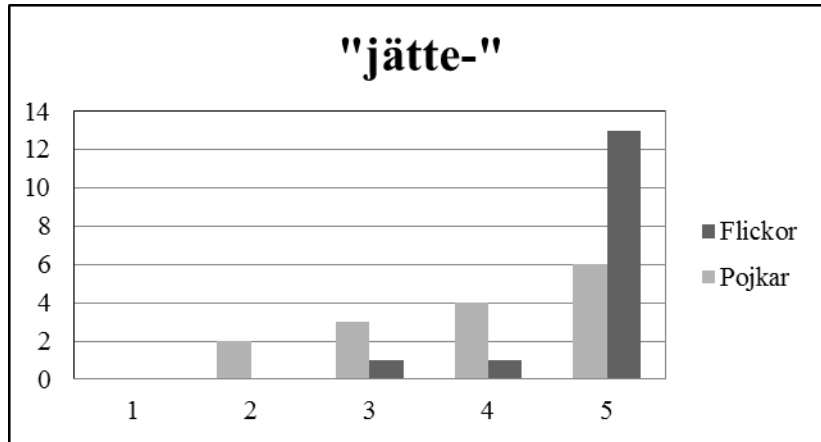
Tabell 5. Det vanligaste svaret och antalet olika svar i varje sats.

Satsen	Det vanligaste svaret i varje sats (antal förekomster inom parentes)	Antal olika svar
1. Kalle springer __ snabbt.	<i>jätte-</i> (5)	8
2. Hon är en __ bra kompis till mig.	<i>jätte-</i> (6)	6
3. Du ser __ vacker ut.	<i>jätte-</i> (6)	7
4. Mannen var __ full.	<i>jätte-</i> (3), <i>super</i> (3), <i>svin</i> (3)	8
5. Provet gick __ bra.	<i>jätte-</i> (5)	9
6. Han är en __ duktig fotbollsspelare.	<i>jätte-</i> (4)	9
7. Det är __ kallt ute idag.	<i>jätte-</i> (3)	9
8. Jag mår __ dåligt just nu.	<i>jätte-</i> (4)	8
9. Pappa var __ arg på mig.	<i>jätte-</i> (4)	11
10. Konserten var __ kass.	<i>jätte-</i> (4)	6
11. Den här låten är __ häftig.	<i>jätte-</i> (4)	10

4.4 Den sista uppgiften: Förstärkande förled

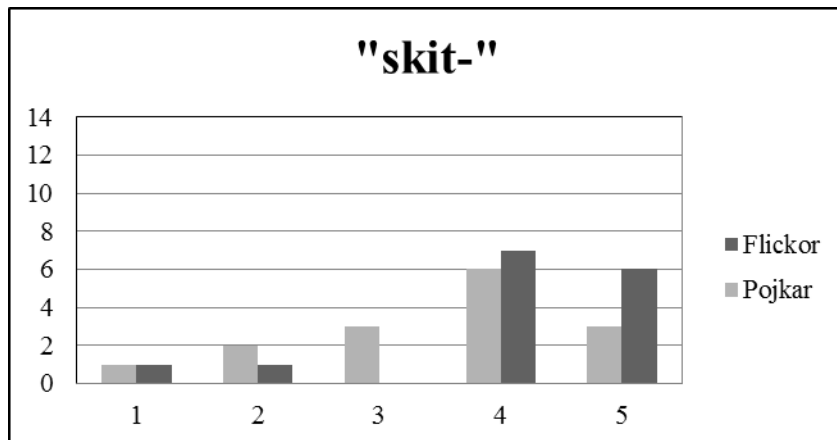
Syftet med den sista uppgiften var att utreda hur ofta informanterna använder samma förled som man använder i sverigesvenska, eller om de använder dem alls. Informanterna fick välja i skalan 1-5 hur ofta de använder respektive förled. Nummer 1 i skalan står för *aldrig*, nummer 3 för *ibland* och nummer 5 för *mycket ofta*. Fast det inte står på enkäterna ska jag tolka i analysen att nummer 2 betyder *sällan* och nummer 4 *ofta*.

Jag kommer att presentera närmare sex av tretton resultat som visar bra antingen skillnader mellan kön eller vilka förled som är klart vanligare eller ovanligare hos informanterna. Resten av resultaten finns i bilaga 2.

Figur 9. Användning av förledet *jätte-* (n=30)

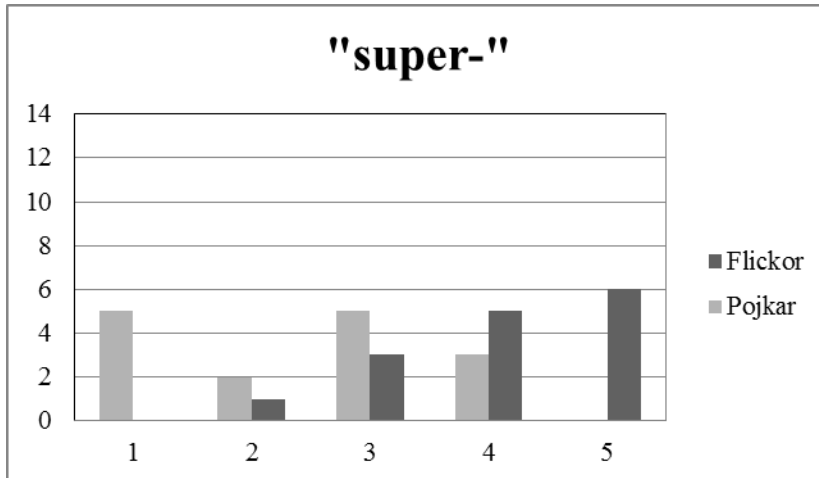
Som figur 9 visar är *jätte-* det vanligaste fördelet av dessa alternativ, för 28 av 30 informanter har svarat att de tenderar att använda *jätte-* ibland, ofta, eller mycket ofta. Könsskillnader är tydliga vad gäller användningen av *jätte-*, eftersom 87 % av flickor har svarat att de använder det mycket ofta, medan samma procentandel hos pojkar är bara 40 %. *Jätte-* förekom flera gånger också i andra delar av enkäten, vilket stöder tillförlitlighet av detta resultat.

Figur 10. Användning av förledet *skit-* (n=30)

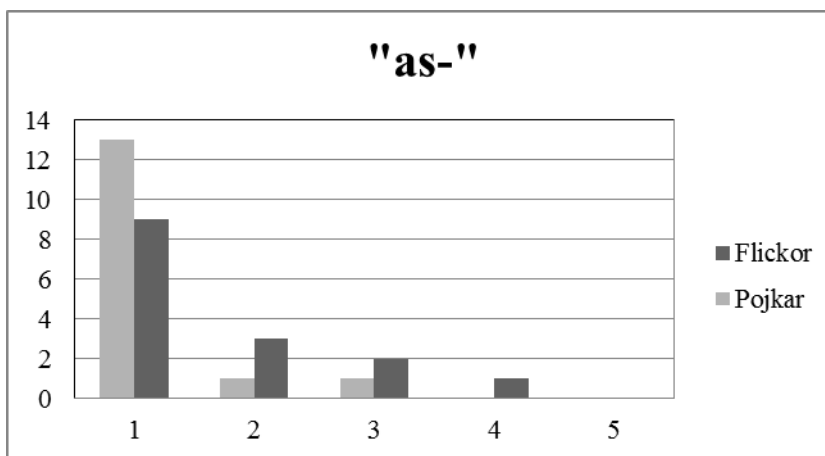
Figur 10 visar hur ofta informanterna använder förledet *skit-*. Det är förhållandevis populärt bland informanterna, för 22 av alla informanter har valt nummer 3 eller högre. *Skit-* är litet vanligare

hos de kvinnliga informanterna i jämförelse med de manliga, eftersom 13 flickor använder förledet ofta eller mycket, medan samma antal hos pojkar är 9. Det syns också i resultat av del 3 där flickor har använt *skit-* oftare än pojkar (se figurer 7 och 8).

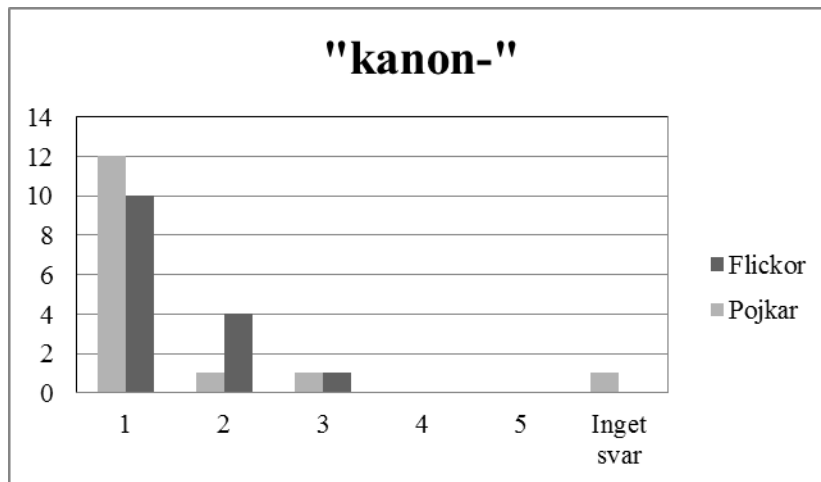
Figur 11. Användning av förledet *super-* (n=30)

Som det framgår av figur 11 är könsskillnaderna stora i användningen av förledet *super-*. 73 % av flickor använder detta förled ofta eller mycket ofta, och samma andel är bara 20 % bland pojkar. Ingen av manliga informanterna säger att han använder det mycket ofta. Detta resultat och resultaten av del 3 stöder varandra, eftersom hos flickor är *super-* det andra populäraste svaret och hos pojkar det tredje populäraste. Fast en stor del av pojkar svarar att de använder förledet aldrig eller sällan, säger emellertid över hälften av dem att de använder det ibland eller ofta.

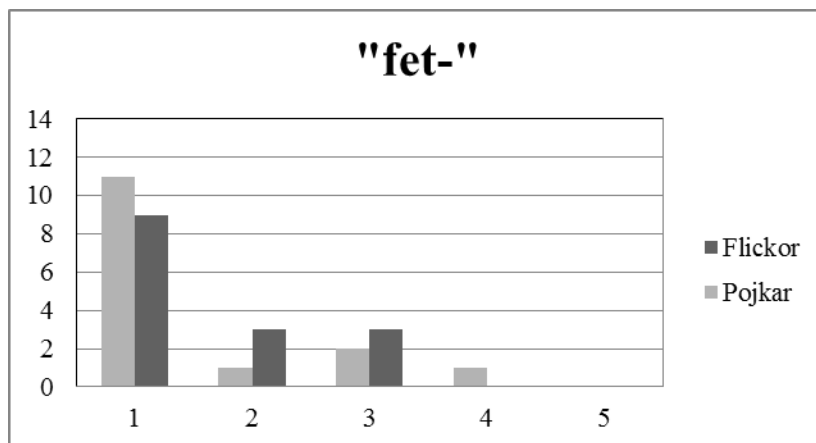

Figur 12. Användning av förledet *as-* (n=30)

Figur 12 visar hur ofta informanterna använder förledet *as-*. Fast *as-* var i del 3 ett av de vanligaste förleden hos flickor (se 4.3.1) är det emellertid relativt sällsynt i de flesta informanternas språkbruk, eftersom 26 informanter har svarat att de använder förledet aldrig eller sällan. 87 % av pojkarna har svarat att de aldrig använder *as-* i sitt tal, vilket syns också i deras svar i del 3 där det inte alls har förekommit. Vad som man ändå måste ta hänsyn till i detta fall är att uppväxtorten är en central påverkande faktor. Två informanter som har svarat *ibland* eller *ofta* är inte uppväxta i Tammerfors, utan den ena kommer från Sverige och den andra från en mestadels svenskspråkig stad i Finland. Detta syns också i andra uppgifter, eftersom de finns några informanter som inte är ursprungligen från Tammerfors, och deras svar skiljer sig från majoritetens svar i vissa uppgifter, i synnerhet i denna sista del.

Figur 13. Användning av förledet *kanon-* (n=30)

Figur 14. Användning av förledet *fet-* (n=30)

Som det syns i figurerna 13 och 14 är *kanon-* och *fet-* två av sådana förled som är ovanligare bland informanterna. 90 % av informanterna använder *kanon-* aldrig eller sällan, och samma andel i användningen av *fet-* är 80 %. Båda förled förekom endast en gång i tidigare delar av enkäten, vilket också visar att de är mycket sällsynta i informanterns språkbruk. Könsskillnaderna är inte stora i dessa fall, och den enda betydelsefulla olikheten är att pojkarna har svarat *aldrig* lite oftare än flickorna.

De flesta förled i denna uppgift är sådana som informanterna använder aldrig, sällan eller ibland (se resten av resultat i bilaga 2). På grund av detta resultat verkar det vara så att det finns en tydlig skillnad mellan förled i sverigesvenska och finlandssvenska, åtminstone vad gäller svenskan i Tammerfors. När det gäller skillnader mellan pojkar och flickor i denna uppgift har pojkar valt alternativet *aldrig* oftare än flickor i varje fråga, och tvärtom; flickor har också svarat *ofta* eller *mycket ofta* oftare än pojkar. Med andra ord använder flickor i SST olika förstärkande förled oftare i sitt språkbruk än vad pojkar gör.

4.5 Finskans inverkan

I enkätens olika delar förekommer några ord som antingen är helt på finska eller starkt påverkade av finskan. Flickorna ger sju sådana svar: *himo* eller *helt himo* (12 förekomster, på svenska *begär, lust*), *vitun* (tre förekomster, på svenska *fittans*), *sika* eller *helt sika* (tre förekomster, på svenska *svin*), *ihan* (en förekomst, på svenska *helt, mycket, rentav*) och *saatans* (en förekomst, på svenska *satans*, svenska översättningar hämtade från Gummerus: Suomi-Ruotsi-Suomi - ordboken, 2005). Jag tolkade att ordet *saatans* är påverkat av finska, eftersom dess skriftbild liknar mer finska än svenska, och dess svenska version *satans* förekom oftare i satserna. Dessa ords procentandel av flickornas alla svar är 16 % och av flickornas alla förekomster 6 %.

Hos pojkar finns det avsevärt mindre finska eller finskpåverkade ord, nämligen bara två ord förekommer. Dessa ord är *helt sika* (en förekomst, översättning ovan) och *vittus* (en förekomst, på svenska *fittans*), och deras procentandel av alla ord är 5 % och av alla förekomster 0,5 %. Den största skillnaden mellan kvinnliga och manliga informanter är i användningen av ordet *himo/helt himo*, för bland flickor finns det 12 förekomster (både i del två och i del tre) medan pojkar inte alls har använt detta ord. Det är emellertid inte bara finlandssvenska ungdomar som använder

himo som förstärkningsord, utan det tillhör också finskspråkiga ungdomars språkbruk, men dess svenska översättning *begär* eller *lust* används inte som förstärkningsmedel.

Trots informanternas tvåspråkighet verkar finskan inte inverka på ett märkbart sätt på deras språkbruk, för bara 22 (3 %) av både flickors och pojkars sammanlagda förekomster är finska eller finskpåverkade. Dessutom har bara sju av alla 30 informanter (23 %) använt finska ord, men av dessa sju har endast en informant nämnt finska som sitt modersmål. Vad som emellertid är speciellt med dessa ord är att informanterna har kombinerat ett svenskt ord (*helt*) med ett finskt ord (*himo*, *sika*). Dessutom böjer två informanter finska ord enligt svenska böjningsregler (*saatans*, *vittus*). Denna ordkombination och denna böjningsform är bra exempel på hur informanterna ibland blandar svenska och finska, som några av dem har skrivit i bakgrundsdel.

Det kan finnas vissa påverkande faktorer bakom detta resultat. Om någon informant har t.ex. missförstått instruktionerna eller inte har läst dem ordentligt, är det möjligt att han eller hon inte har varit medveten om att det är tillåtet att använda finska ord. Dessutom ger denna typ av enkät inte en totalt tillförlitlig bild av ens språkbruk, eftersom det är svårt att själv beskriva hur man talar. Tabell 2 nedan sammanfattar antalet finska och finskpåverkade ord.

Tabell 6. Finska ord och ord som är starkt påverkade av finskan i informanternas svar.

	Antal informanter som använde dessa ord	Procentandel av alla informanter	Antal finska eller finskpåverkade ord	Procentandel av alla ord	Antal förekomster	Procentandel av alla förekomster
Flickor	5	33 %	7	16 %	20	6 %
Pojkar	2	13 %	2	5 %	2	0,5 %
Sammanlagt	7	23 %	8	12 %	22	3 %

4.6 Fult och olämpligt språk i informanternas svar

Några informanter har använt fula eller olämpliga ord som förstärkningsmedel. I detta sammanhang räknar jag som fult språk svordomar, och mildare ord som liknar svordomar och inte är acceptabla i formella kontexter.

I flickornas svar förekommer sammanlagt nio olika fula ord, vilket omfattar 21 % av flickornas alla svar. Sju av dessa ord är starkare svordomar (antalet förekomster inom parentes); *saatans/satans* (4), *fans* (3), *jävla/helt jävla* (3), *vitun* (3) och *helvetes* (2), medan två ord är lite mildare, nämligen *skit* (12) och *jäkla* (1). Det sammanlagda antalet förekomster av dessa ord är 28, vilket omfattar 9 % av alla förekomster hos flickor.

Pojkarna anger sammanlagt nio fula ord som omfattar 23 % av pojkars svar. Starkare ord som har använts är *satans* (5), *jävla* (4), *jävligt/helt jävligt* (3), *helvetes/helt helvetes* (2) och *vittus* (1), och mildare ord är *skit* (7) och *drit* (2; ett norskt ord, på svenska *skit*). Antalet deras förekomster är lite mindre än hos flickor, nämligen 24 (8 % av alla förekomster). Tabell 7 visar antalet fula ord och deras förekomster, samt deras procentandel bland både flickor och pojkar.

Tabell 7. Fula och olämpliga ord i informanternas svar.

	Antal informanter som använde dessa ord	Procentandel av alla informanter	Antal fula eller olämpliga ord	Procentandel av alla ord	Antal förekomster	Procentandel av alla förekomster
Flickor	9	60 %	9	21 %	28	9 %
Pojkar	10	67 %	9	23 %	24	8 %
Sammanlagt	19	63 %	14	22 %	52	8 %

Skillnader mellan flickor och pojkar i användningen av fult eller olämpligt språk är mycket små. Bland pojkar är procentandelen fula ord lite större, medan hos flickor finns det flera förekomster. Dessutom använder 60 % av alla flickor respektive ord och samma andel bland pojkar är 67 %, dvs. att skillnader inte är märkbart stora där heller. Fast över hälften (63 %) av alla informanter har använt fult språk i sina svar ska man ta hänsyn till att de mildare orden, såsom *skit*, omfattar en stor del av alla förekomster av fula ord. Dessutom finns det flera informanter som inte alls använder starkare svordomar, vilket delvis kan bero på att det inte stod på enkäten att det är tillåtet att svära.

Fula eller olämpliga ord förekommer i 10 av 11 satser (i vissa satser oftare än i andra), och den enda satsen där ingen av informanterna använde fult språk är "*Hon är en __ bra kompis till mig.*"

Denna kontext är mycket positiv och inga stora känslor behöver lättas, m.a.o. har informanterna troligen inte något motiv för att svära (se 2.5) i detta fall. Fult språk används oftast i satserna ”Pappa var __ arg på mig.” och ”Det är __ kallt ute idag.”, som tydligt syftar på något negativt. I dessa situationer kan starkare känslor vara inblandade, och man visar dem genom att svära.

5 AVSLUTANDE DISKUSSION

När man undersöker resultaten av denna studie finns det vissa faktorer som man bör beaktas. För det första var informanterna tillåtna att åka hem efter att ha blivit färdig med enkäten, och därför skrev några informanter sina svar mycket snabbt. På grund av detta är det svårt att säga hur mycket de koncentrerade sig på uppgifter, eller hur ordentligt de läste instruktionerna. För det andra är det med hjälp av endast skriftligt material nästan omöjligt att få en helt tillförlitlig bild av ens autentiska språkbruk.

Med hjälp av denna studie fick jag reda på såväl likheter som skillnader mellan kvinnliga och manliga informanter i användningen av förstärkande ord och prefix. Vad gäller förstärkningsord finns det både likheter och olikheter mellan dem. De fem vanligaste orden är desamma, och deras andel av alla förekomster är mycket nära varandra. Dessutom har flickorna och pojkarna använt nästan lika mycket fult språk som förstärkningsmedel, och detta resultat skiljer sig från en stor mängd av tidigare studier, bl.a. Ådahl och Anderssons studie (se 2.2), och det är också emot min egen hypotes. En möjlig faktor bakom detta resultat kan vara att några av manliga informanter har använt bara ett eller två olika ord, och eftersom det inte finns så många informanter syns det klart om någon inte har haft någon variation i sina svar. Fast svordomar och olämpliga ord omfattar en överraskande stor del av alla ord och förekomster, gäller här samma resultat som Kotsinas (2007: 62) har visat, nämligen ”-- svordomar är långt ifrån de enda förstärkningsorden i ungdomarnas tal.”

Könsskillnaderna syns i ordval, för det finns hos båda kön sådana ord som inte alls förekommer hos det andra könet. Resultaten stämmer med min hypotes, eftersom det finns vissa tydligt vanligare förstärkande ord och förled (*mycket, väldigt, helt, jätte-, ganska*) som förekommer ofta i både flickors och pojkars svar, och resten av orden förekommer relativt få gånger i jämförelse med de populäraste orden. Skillnaderna är emellertid klarare i de ord som förekommer mer

sällan, t.ex. bara flickor har använt ordet *himo* och pojkar ordet *yber/über*. Finskan har också haft inverkan på informanternas svar, eftersom åtta finska ord eller ord som är starkt påverkade av finska förekommer i både flickors och pojkars svar, men tydligt oftare hos flickor.

Resultaten visar att det finns vissa förled som är vanliga i sverigesvenska, men som eleverna i SST använder bara sällan eller inte alls i sitt språkbruk. Majoriteten av informanter svarar att de aldrig använder förled såsom *kanon-*, *fet-* eller *döds-*, och dessa förled förekommer också mycket sällan i andra delar av enkäten. Däremot förled som är vanliga både i sverigesvenska och bland informanterna är *jätte-* och *skit-*, samt *super-* är vanligt i synnerhet hos flickor. Det finns vissa könsskillnader vad gäller användningen av dessa förled, nämligen de manliga informanterna svarar oftare att de aldrig använder olika förled. Stenström et al. (2002) har också visat att flickor tenderar att använda förstärkningsord mer än pojkar. Det är antagligt att det gäller också förstärkande prefix, i vilket fall stämmer mina resultat med deras.

Med tanke på vidare forskning kunde man utvidga forskningsområdet till andra svenskspråkiga städer i Finland, och sedan jämföra de möjliga regionala skillnaderna, t.ex. i användningen av finska ord i svenskspråkiga samtal. Andra metoder, såsom spar tal eller skrivuppgifter, kunde också inkluderas för att få bredare och tillförlitligare bild, och för att utreda i vilka sammanhang förstärkande ord och förled verkligen används, om de används överhuvudtaget. Nu var informanterna nämligen ”tvungna” att skriva något svar, även om de inte nödvändigtvis skulle använda något förstärkningsmedel i frågavarande sammanhang. Dessutom var instruktionerna lite oklara för några informanter, vilket påverkade resultaten litet. För att öka tillförlitlighet av resultaten kunde man i följande studier också ha ett större urval av deltagare. På grund av relativt litet antalet informanterna bör de skillnader mellan könen som kunnat beläggas i denna studie betraktas som tentativa.

Det är nyttigt att få veta vilka ord som används i informella situationer och bland ungdomar. Om man jämför de ord som har förekommit i denna studie med de ord som presenteras i två svenska grammatikböcker för finska gymnasister (Grammatik - Galleri 2006 och Kanal - Grammatik och praktik 2004), finns det vissa skillnader. I dessa två grammatikböcker finns det både förstärkningsord för adjektiv, såsom *riktigt*, *ytterst* och *hemskt*, och gradadverbial såsom *fruktansvärt*, *himla* och *oerhört*, som inte alls eller mycket sällan förekommer i denna studie. Å andra sidan står alla fem vanligaste förstärkningsord *mycket*, *väldigt*, *jätte-*, *ganska* och *helt* också

i böckerna. Det kan vara svårt för andraspråksinlärare att veta i vilka sammanhang dessa ord passar eller om de är mer formella och informella. Därför är det viktigt att forska i detta område.

LITTERATURLISTA

Af Hällström, C. & Reuter, M. 2008. *Finlandssvensk ordbok*. Helsingfors: Schildts.

Andersson, L. 1986. *Fult språk*. Stockholm: Carlssons.

Bellander, T. 2006. *Ringa ett telefonsamtal eller logga in på chatten? Ungdomars kommunikation i tal och skrift via nya och traditionella medier*. SoLiD nr 17. Uppsala: Uppsala Universitet.

Bellander, T. 2010. *Ungdomars dagliga interaktion. En språkvetenskaplig studie av sex gymnasieungdomars bruk av tal, skrift och interaktionsmedier*. Uppsala: Uppsala Universitet.

Einarsson, J. 2004. *Språksociologi*. Lund: Studentlitteratur.

Grönberg, A. 2008. *Ungdomsspråk*. I: Sundgren, E. (red.), *Sociolingvistik*. Stockholm: Liber. **221-251**

Haapamäki, S. 2009. *Finns det ett finlandssvenskt ungdomsspråk?*

http://www.sprakbruk.fi/media/sprakbruk_2009.3_artikel_2.pdf (Hämtad: 1.4.2014)

Hanell, L. 2011. *Det går hårt - finlandssvenska ur sverigesvenskt perspektiv*. Stockholm: Magma.

Harkoma, S., Lilius, U., Kaunisto, S., Ihalainen, K., Aho, T., Bengloff, C. & Väyrynen, E. J. 2004. *Kanal - Grammatik och praktik. Ruotsin peruskielioppi harjoituksineen*. Helsingfors: Otava.

Henricson, S. 2013. *Svenska i finsk miljö. Interaktion, grammatik och flerspråkighet i samtal på svenska språköar i Finland*. Helsingfors: Finska, finskugriska och nordiska institutionen, Helsingfors universitet.

Holmes, J. 1995. *Women, men and politeness*. London: Longman.

Kaunisto, S., Paasonen, M., Salonen, A. & Vaaherkumpu, K. 2006. *Grammatik galleri. Ruotsin kielioppi harjoituksineen*. Helsinki: Otava.

Kotsinas, U. 2003. *En bok om slang, typ*. Falun: Nordsteds Ordbok.

Kotsinas, U. 2007. *Ungdomsspråk. Ord och stil*. Tredje upplagan. Uppsala: Hallgren & Fallgren.

Lindström, F. 2006. *Världens dåligaste språk. Tankar om språket och människan idag*. Andra upplagan. Viborg: Albert Bonniers förlag.

Löf, M. 2012. *Ungdomsspråk och språkförändring. Tonåringars och pensionärers attityder till några ungdomliga uttryck*. Lund: Lunds universitet.

Lönnroth, H. 2009. *Suomalainen teollisuuskaupunki, ruotsalainen kielisaareke*. I: Lönnroth, H. (red.), *Tampere kieliyhteisö*. Tammerfors: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. **120–123**

Lönnroth, H. 2009. *Svenskt i Tammerfors*. Tammerfors: Tampere University Press.

Nordberg, B. 2008. *Vad är sociolingvistik?* I: Sundgren, E. (red.), *Sociolingvistik*. Stockholm: Liber. **11-32**

Nyman-Kurkiala, P. 1996. *Ung och Finlandssvensk*. Åbo: Åbo akademi.

SAOB = Svenska Akademiens Ordbok. Svenska Akademien. <http://g3.spraakdata.gu.se/saob/> (Hämtad: 06.02.2014)

Stenström, A., Andersen, G. & Hasund, G. 2002. *Trends in Teenage Talk. Corpus compilation, analysis and findings*. Philadelphia: John Benjamins Publishing Company

Svenska samskolan: <http://www.samskolan.fi/index.html> (Hämtad: 06.02.2014)

Ådahl, M. & Andesson, U. 2009. *Skillnad i attityd till fult språk mellan killar och tjejer. En kvantitativ studie bland gymnasieelever*. Halmstad: Högskolan i Halmstad.

BILAGOR

Bilaga 1: Enkäten

DEL 1: BAKGRUND

KÖN: _____ ÅLDER: _____

MODERSMÅL: _____ UPPVÄXTORT: _____

1. Hur länge har du bott i Tammerfors? _____

2. Vilket språk använder du oftast...

a) I skolan (på rasterna)? Svenska___ Finska___ Lika mycket svenska och finska___

Något annat språk (vilket?) _____

b) Med din familj? Svenska___ Finska___ Lika mycket svenska och finska___

Något annat språk (vilket?) _____

c) Med dina vänner? Svenska___ Finska___ Lika mycket svenska och finska___

Något annat språk (vilket?) _____

3. Vilketdera språket (finska eller svenska) tycker du mer om att använda, och varför?

Skriv sådana ord som du skulle använda i **vardagliga, svenskspråkiga** situationer, t.ex. med dina vänner eller med din familj. Du kan nämna på varje ställe **ett eller flera ord**. **OBS!** Om du skulle använda **ett finskt ord** fast samtalet annars var på svenska, kan du också skriva det.

DEL 2: FÖRSTÄRKNINGSORD

Fyll i luckor med de förstärkande ord som du helst skulle använda i detta sammanhang.

Tillägg ej ordet "inte". Du kan använda samma ord flera gånger.

Exempel: a) Filmen var _____ rolig.

Filmen var väldigt rolig.

b) Hon sjunger _____ vackert.

Hon sjunger mycket vackert.

1. Kalle springer _____ snabbt.
2. Hon är en _____ bra kompis till mig.
3. Du ser _____ vacker ut.
4. Mannen var _____ full.
5. Provet gick _____ bra.
6. Han är en _____ duktig fotbollsspelare.
7. Det är _____ kallt ute idag.
8. Jag mår _____ dåligt just nu.
9. Pappa var _____ arg på mig.
10. Konserten var _____ kass.
11. Den här låten är _____ häftig.

DEL 3: FÖRSTÄRKANDE FÖRLED

Fyll i luckor med de förstärkande förled som du helst skulle använda i detta sammanhang så att ordet blir en sammansättning. Tillägg ej ordet "inte". Du kan använda samma ord flera gånger.

Exempel: a) Filmen var _____rolig.

Filmen var svinrolig.

b) Hon sjunger _____vackert.

Hon sjunger jättevackert.

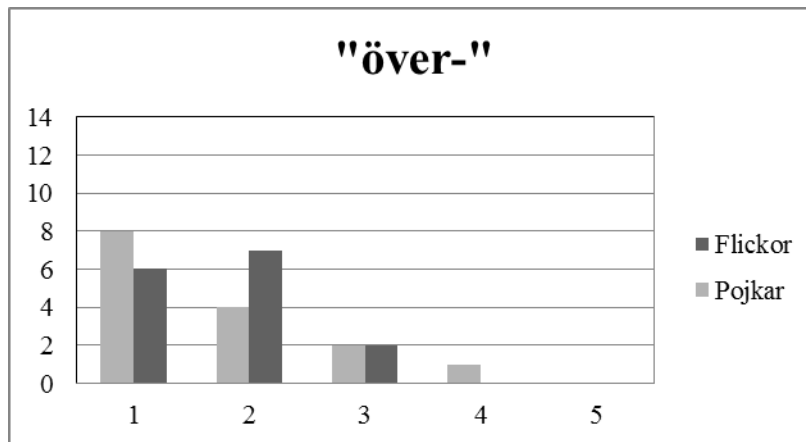
1. Kalle springer _____ snabbt.
2. Hon är en _____ bra kompis till mig.
3. Du ser _____ vacker ut.
4. Mannen var _____ full.
5. Provet gick _____ bra.
6. Han är en _____ duktig fotbollsspelare.
7. Det är _____ kallt ute idag.
8. Jag mår _____ dåligt just nu.
9. Pappa var _____ arg på mig.
10. Konserten var _____ kass.
11. Den här låten är _____ häftig.

Använder du detta förled...

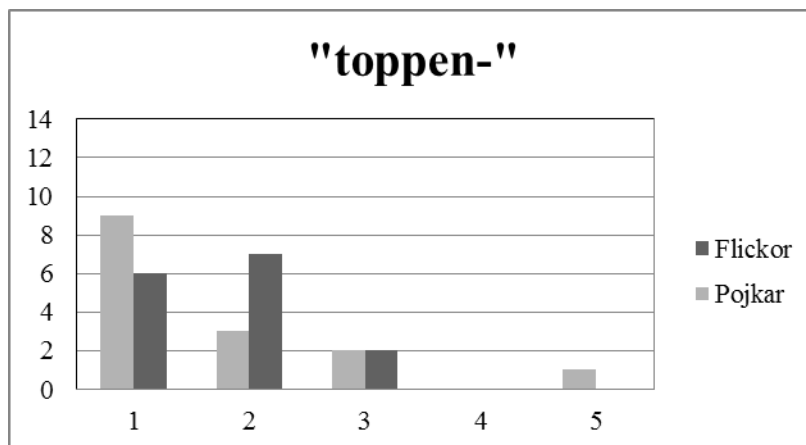
	Aldrig		Ibland		Mycket ofta
”jätte-” (t.ex. ”jättebra”)	1	2	3	4	5
”as-” (t.ex. ”asbra”)	1	2	3	4	5
”super-” (t.ex. ”superbra”)	1	2	3	4	5
“över-“	1	2	3	4	5
“toppen-“	1	2	3	4	5
”svin-”	1	2	3	4	5
”hyper-”	1	2	3	4	5
”kanon-”	1	2	3	4	5
”skit-”	1	2	3	4	5
”fet-”	1	2	3	4	5
”ur-”	1	2	3	4	5
”död-” / ”döds-”	1	2	3	4	5
”mega-”	1	2	3	4	5

TACK FÖR DINA SVAR!

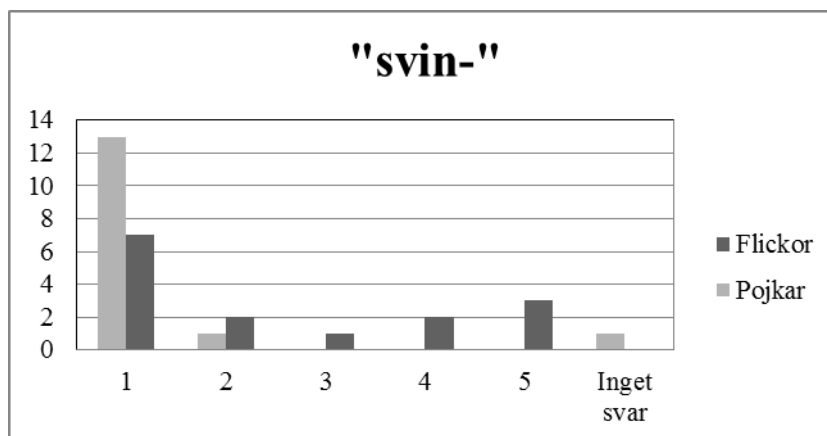
Bilaga 2: Resultaten av den sista uppgiften

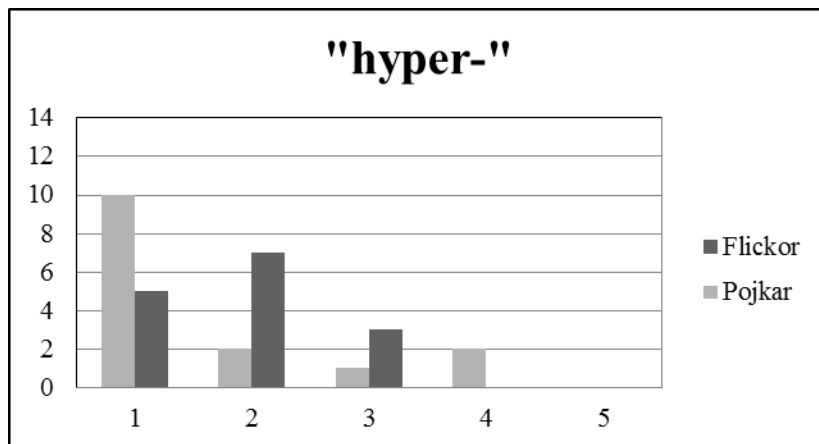
Figur 15. Användning av förledet *över-* (n=30)

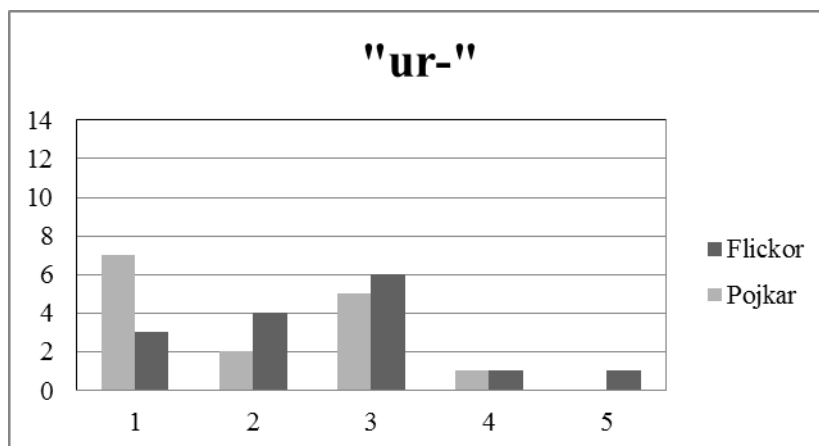
Figur 16. Användning av förledet *toppen-* (n=30)

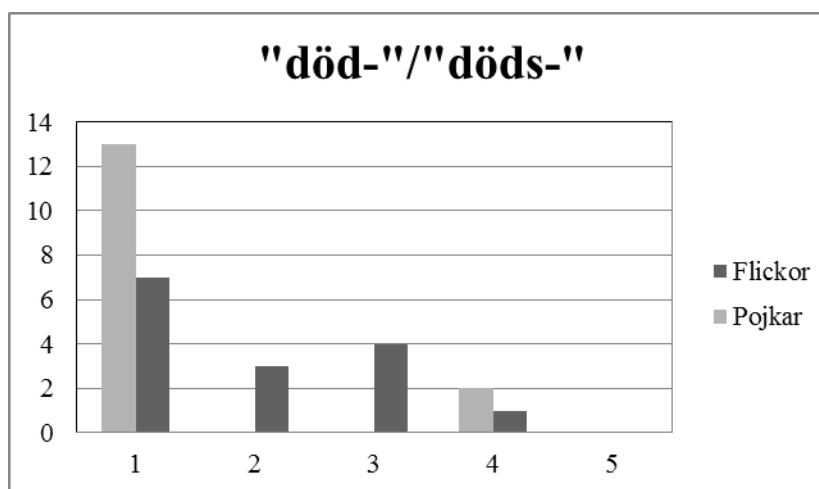
Figur 17. Användning av förledet *svin-* (n=30)

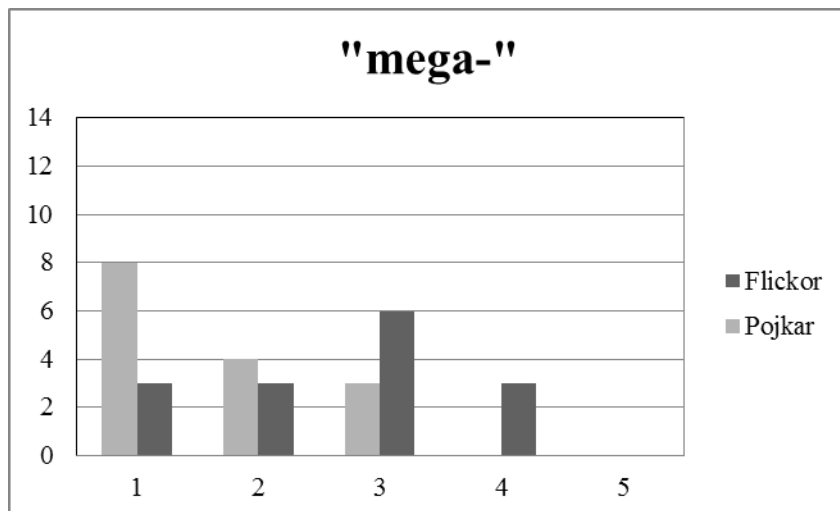
Figur 18. Användning av förledet *hyper-* (n=30)

Figur 19. Användning av förledet *ur-* (n=30)

Figur 20. Användning av förledet *död-* eller *döds* (n=30)

Figur 21. Användning av förledet *mega-* (n=30)